Nr 1 / 2011

dialog

MED KUNSKAP OCH INSPIRATION FRÅN KOMMUNINVEST

”I Japan uppskattar man lågrisk-emittenter som ser långsiktigt på sin närvaro”

Kanichiro Hirata, Kommuninvests representant i Japan

KOMMUNINVEST 25 ÅR

Tema: möten | **Stort engagemang på medlemssamråden, sidan 3. Finansseminarier med destination den svenska kommunsektorns verklighet, sidan 22.**

Innehåll

VD har ordet ..... sid 2

Kommuninvests medlemssamråd..... sid 3

Tydligt medlemsansvar ... sid 12

Med god kontroll på riskerna ..... sid 16

Kommuninvest ökar närvaron i Japan ..... sid 18

Fyra månader med svensk kommunobligation..... sid 20

Kommuninvests finansseminarium..... sid 22

Hitta balansen: Peter Westaway ..... sid 24

Navigationsstöd från Kommuninvest: Pelle Holmertz..... sid 28

Kommunal skuldbok: Maria Viimne ..... sid 30

Sverige står stadigt och är väl rustat för framtiden: Lena Bäcker ..... sid 32

Svenska kommuner finansierar sig för kort: Krister Frödin ..... sid 33

Kommuninvests nya förbättrade finansstöd: Nedim Murtic ..... sid 34

Kommunala borgensavgifter: Ulf Jivmark..... sid 35

Kommuninvest ger ut Jubileumsbok ..... sid 36

Samtal med fotografen och samtidsskildraren Jens Assur ..... sid 38

Samhällsbygge – tema för Kommuninvests bilder 2011..... sid 44

Framgångsrika varumärken är barn av sin tid ..... sid 46

Kommuninvest Dialog. Utgiven av: Kommuninvest i Sverige AB (publ), Box 124, 701 42 Örebro. Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2. Tel: 010-470 87 00. Fax: 019-12 11 98. Hemsida: www.kommuninvest.se E-post: fornamn.efternamn@kommuninvest.se Ansvarig utgivare: Tomas Werngren,VD. Redaktör: Anitha Holmberg. Foto: Christer Pöhner (ej bilderna på sidan 23 som är tagna av andra fotografer eller tillhandahållna genom bildbyråer. Bilderna på sid 38–42 är tagna av fotograf Jens Assur. Produktion: Liljedal Communication AB. Tryck: Prinfo Welins Tryckeri, Örebro, juni 2011. Nästa nummer av Kommuninvest Dialog utkommer den 16 juni 2011.

KOMMUNINVEST

Dialog trycks på papper Cocoon Silk, vilket är ett papper av 100% returfiber. Det är licensierat för EU-blomman och uppfyller Svanenkraven. Det är FSC-certifierat och en miljödeklarerad produkt. Tillverkaren är miljöcertifierad (ISO 14001). Dialog klimatkompenseras av Kommuninvest.

KLIMATKOMPENSERAT PAPPER

Fördelar men också ansvar, då, nu och i framtiden

Så är det åter dags för årets höjdpunkt i Kommuninvest. Stämman 2011 är här. Även om det betyder anspänning är det framförallt en stor glädje att få träffa ägare och uppdragsgivare. Vi är både stolta och nöjda med 2010. Ett år där både vårt fulla deltagande i Riksbankens RIX-system och introduktion av Svensk Kommunobligation hör till höjdpunkterna.

Årets stämma är dessutom ett bevis på 25 framgångsrika år och därmed är det värt att fira lite extra. Jag kan inte låta bli att undra hur de kommunala politikerna och tjänstemännen, med Lars M Andersson i spetsen, lyckades etablera Kommuninvest? Lite vägledning får man i Historie- och framtidsboken som både ger en tillbakablick och tankar för framtiden. Vi är många som har anledning att tacka dessa pionjärer för deras engagemang. Jag kan lova att vi som nu förvaltar Lars tankar och idéer gör allt vad vi kan för att möta dagens och framtidens utmaningar och krav på verksamheten. Även ni ägare har tagit stafettpinnen för att föra Kommuninvest vidare i syfte att tillsammans visa vår styrka och därmed kostnadseffektivitet.

I en idéburen ekonomisk förening kommer det både fördelar och förpliktelser med ett medlemskap. Fördelarna är uppenbara och framgår klart och tydligt i den ökade utlåningen under 2010 och början av 2011. Samarbetet blir dock aldrig bättre än vad vi gör det till. Vår styrka mäts i graden av uppslutning. Här finns det anledning till oro då banker ligger på och vill få enskilda medlemmar att emittera obligationslån. Kommuninvest har full förståelse för att en kund ska ta den mest kostnadseffektiva upplåningen för sin investering. Varför någon skall emittera egna obligationer när medlemmarna har tillgång till Svensk Kommunobligation är dock svårt att förstå. Det är bevisligen både mycket dyrare och ger sämre trygghet vid till exempel störningar i finansmarknaden.

En förutsättning för att lyckas leverera individuell nytta till svenska kommuner är dock att medlemmarna tar sin del av ansvaret att bygga relationen med den Kommungäld som man själv äger och styr tillsammans med för närvarande 261 kommuner och landsting. För mig är det svårt att förstå att man väljer att utveckla ett samarbete med en bank som aldrig långsiktigt kan ge en svensk kommun de upplåningsnivåer man förtjänar och låter andra kommuner bygga upp ett varumärke som man senare i kriser kan ha som en ”lender of last resort”.

Nog om detta, låt oss nu rikta in oss på föreningsstämman. En stämma som har förberetts genom medlemssamråden där ca 400 förtroendevalda och tjänstemän deltog vid 22 olika tillfällen. Imponerande siffror som innebär att ca 75 procent av medlemmarna deltog. Resultatet av diskussionerna gav klara besked. Även om det, som många gav uttryck för, är svårt att sätta sig in i detaljerna kring tydliggörande av medlemsansvaret, är det definitivt rätt väg att gå.

Vinstdelningen var enklare att förklara och i en ekonomisk förening är det självklart att resultatet av verksamheten skall tydliggöras i medlemmarnas resultat- och balansräkning. Om det kan ske och samtidigt säkerställa en fortsatt konsolidering av Kommuninvest är det bara bra.

Sist, och känslomässigt en svår nöt att knäcka, är namnfrågan. Jag har arbetat i 16 år på Kommuninvest och namnet representerar fortfarande något spännande, utmanande och tryggt för mig. Trots det har jag accepterat och ser fördelar i att byta namn till Sveriges Kommungäld, som associerar till den stabilitet och tyngd som verksamheten har idag. Det föreslagna namnet utgör också en direkt beskrivning av vår verksamhet, vilket underlättar i varje kontakt med omvärlden. Det var många uttalade frågor och tankar kring namnbytet under samråden och jag är därför glad att det blev en stor uppslutning kring namnet Sveriges Kommungäld.

Varmt välkommen till stämman och 25-årsjubileumet, där jag och Kommuninvests personal lovar att göra allt för att det ska bli trevligt.

TOMAS WERNGREN
Verkställande direktör

2010 i sammanfattning

Året i sammanfattning
- 12 nya kommuner, totalt 260 medlemmar
- Balansomslutning 190,2 (183,1) mdkr
- Utlåning 133,7 (123,6) mdkr
- Rörelseresultat 275,7 (335,0) mkr

Stort engagemang på medlemssamråden kring viktiga framtidsfrågor

Robert Mörk representerade Kommuninvests styrelse på medlemssamrådet i Degerfors

Årets samråd var välbesökta med mer än 400 deltagare. Dialog besökte medlemssamrådet i Degerfors. Den sedvanliga presentationen av värdkommunen kom inte helt oväntat att handla om de två saker som Degerfors är mest kända för – järnbruk och fotboll.

Årets medlemssamråd hade fokus på ett antal betydelsefulla frågor.

- Tydligt medlemsansvar i form av två klarläggande avtal när det gäller ansvar för motpartsexponeringar samt regress. (Läs mer om detta på sidan 12.)
- Hantering av framtida vinster i Kommuninvest.
- Eventuellt byte av firmanamn.

Många av deltagarna var förstås också nyfikna på den traditionella rapporten om framtiden på finansmarknaden.

Kommunstyrelsens ordförande i Degerfors Roland Halvarsson (v) hälsade deltagarna välkomna till kommunen som sedan det senaste valet styrs av vänsterpartiet och miljöpartiet. Han berättade att den järnbrukstradition som har anor sedan 1660-talet lever vidare, trots en rejäl tillbakagång sedan glansdagarna då som mest 2 600 var anställda i näringen. I dag är ungefär 550 anställda på Outokumpo, som i Degerfors tillverkar rostfri kvartoplåt. Omställningen har varit svår, men har gått rätt bra trots allt. I dag är 36 procent av kommunens arbetskraft verksam inom tillverkningsindustrin.

TILLSAMMANS. EN IDÉ SOM ÄR HÅLLBAR I VÅTT OCH TORRT

Robert Mörk (s), ledamot i Kommuninvest ekonomisk förening, presenterade Kommuninvest för deltagarna. I år lite extra noggrant med tanke på att valet 2010 resulterade i rätt stora personförändringar när det gäller förtroendevalda inom landsting och kommun. Kommuninvest skapades utifrån idén att tillsammans får svenska kommuner och landsting bättre lånevillkor för sina investeringar än vad de får var och en för sig. En viktig anledning var också att skapa konkurrens på lånemarknaden. Kommuninvest är det självklara valet för svenska kommuner och landsting när det gäller finansförvaltning. Kommuninvest är en medlemsorganisation som verkningsfullt företräder den kommunala sektorn i finansieringsfrågor. I sin roll som samhällsnyttig kommungäld intar verksamheten en särställning i omvärlden.

Robert Mörk illustrerade med ett räkneexempel effekten av Kommuninvests inträde på kreditmarknaden. En halv procentenhet lägre ränta på 130 lånade miljarder motsvarar 650 miljoner kronor i lägre lånekostnader för medlemmarna. Varje år. Han noterade också att Kommuninvests styrka blir ännu tydligare i tider av ekonomiska svårigheter och oro. Kommuninvest såg till att det fanns tillgång till pengar trots finanskrisen.

OM FÖRTROENDE OCH UPPLÅNINGSARBETE

Thomas Åkelius, Compliance office på Kommuninvest, flikar in: »Under finanskrisen blev det en realitet även för stora välskötta kommuner att banker sa upp krediter. Här gick Kommuninvest in och tog över stora lån.» Åkelius har varit tjänsteman på Kommuninvest i många år och kan konstatera att Kommuninvest har byggt upp ett enormt förtroende bland investerare runt om i världen. Till exempel har många japaner sitt pensionssparande i Kommuninvest.

Kommuninvest finansierar sin verksamhet framför allt via korta och långa upplåningsprogram på den nationella och internationella kapitalmarknaden. Upplåningsstrategin baseras på varierade finansieringskällor när det gäller upplåningsmarknader, investerarkategorier, upplåningsvalutor samt upplåningsprodukter. Detta ökar möjligheterna att alltid ha tillgång till kostnadseffektiv finansiering.

KOMMUNINVESTS SVENSKA OBLIGATIONSPROGRAM

Ett av de viktigaste upplåningsprogrammen är det nyligen lanserade svenska obligationsprogrammet. Syftet är att möta ökade upplåningsbehov, minska behovet av utlandsupplåning och begränsa motpartsexponeringar. Målet är att 50 procent av Kommuninvests totala upplåning år 2015 ska göras i Sverige.

FÖRFINANSIERINGSVOLYMEN ÄR FÖR NÄRVARANDE 50 MILJARDER

Kommuninvest ekonomisk förening har i ägardirektiv slagit fast att verksamheten ska ha en tillfredsställande likviditet. Som en följd har bolagsstyrelsen beslutat att minst 25 procent av balansräkningen ska bestå av kreditberedskap i form av förfinansiering. För närvarande cirka 50 miljarder kronor.

Krav på en god likviditet kommer även från omgivningen, till exempel Finansinspektionen och ratinginstitut som Moody's samt Standard & Poor's. Huvuddelen av förfinansieringen görs i stabila statspapper, och inte i till exempel Portugal eller Irland som är svaga just nu, betonar Thomas Åkelius.

FÖREBYGGANDE RISKARBETE

Syftet med Kommuninvests mycket noggranna arbete med risk är att minimera eller eliminera de risker som uppstår i verksamheten. Den grundläggande principen för Kommuninvests riskhantering är att villkoren för upplåning och utlåning, ur ett riskperspektiv, ska vara likvärdiga. Kommuninvest driver enligt bolagsordningen verksamhet i enlighet med vad som är tillåtet för en kommun eller ett landsting enligt kommunallagen.

Thomas Åkelius presenterade kortfattat samtliga de risktyper som finns i de finansiella sammanhang som berör Kommuninvest. »Vi tar inga medvetna risker, vare sig det gäller upplåning eller utlåning. Detta gör att vi kan operera med ett relativt litet eget kapital. Den största risken för Kommuninvest är kredit- och motpartsrisker. Men dessa kan pareras med hjälp av krav på säkerheter från motparter. Ett annat område är operativa risker. Hur hanterar vi kredithandläggning på kontoret? Här är viktiga verktyg kompetenta medarbetare och en duglig styrelse», säger Thomas Åkelius.

(Läsare som vill veta mer om området risk rekommenderas att ta del av Kommuninvests årsredovisning. Finns att läsa eller ladda ned på www.kommuninvest.se.)

VIKTIGT MED KONKURRENS PÅ FINANSIERINGSMARKNADEN

Medlemstillströmningen fortsätter. Under 2010 fick Kommuninvest tolv nya medlemmar. Det innebär att 90 procent av Sveriges kommuner och 35 procent av landstingen är med.

En viktig förutsättning för fortsatta framgångar för Kommuninvest är att man kan ge bra priser även i fortsättningen, betonar Thomas Åkelius. Han ser det som angeläget att finansvärlden kvicknar till så att bankerna kan matcha Kommuninvests priser på lån.

STARK UTLÅNINGSTILLVÄXT

Som en följd av Kommuninvests förmåga att leverera krediter under den tuffa perioden av finanskris, hade Kommuninvest fortsatt tillväxt även under 2010.

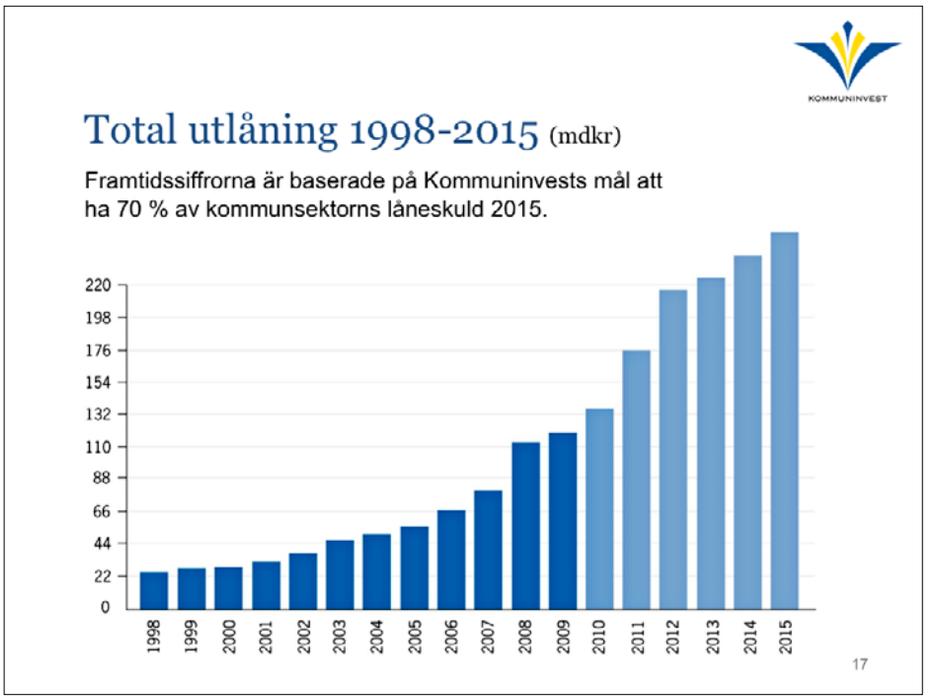

Framtidssiffrorna är baserade på Kommuninvests mål att ha 70 % av kommunsektorns låneskuld 2015.

Thomas Åkelius,
Compliance office
på Kommuninvest

RÖRELSERESULTAT 2000–2012

De senaste åren har Kommuninvests vinstnivå ökat kraftigt. Det beror bland annat på bolagets kraftiga utlåningsökning samt den marginalökning som ägarna har önskat, kopplat till strävan att öka bolagets egna kapital.

Notera att det operativa resultatet som visas här, inte kommer att återspeglas i Kommuninvests årsredovisning. Detta beror på komplicerade resonemang om hur skulder och tillgångar värderas kopplade till International Financial Reporting Standards (IFRS) som är en vedertagen internationell standard för redovisning.

Föreningsstämman i april 2009 antog ett ägardirektiv som bland annat gav bolagsstyrelsen ett tydligt uppdrag:

”Bolaget skall under 2009 utreda och redovisa för Föreningsstyrelsen vilken resultatnivå, nyemissioner och andra tillskott som erfordras för att uppnå en ökad konsolidering till en nivå motsvarande 1 procent av de totala tillgångarna och hur en sådan ambition påverkar risk-nivån i bolaget. Bolaget skall också redovisa en tidplan för detta.” Detta ledde bland annat till ett förlagslån. Denna tidsplan – »på några års sikt» – ligger Kommuninvest före, berättade Thomas Åkelius.

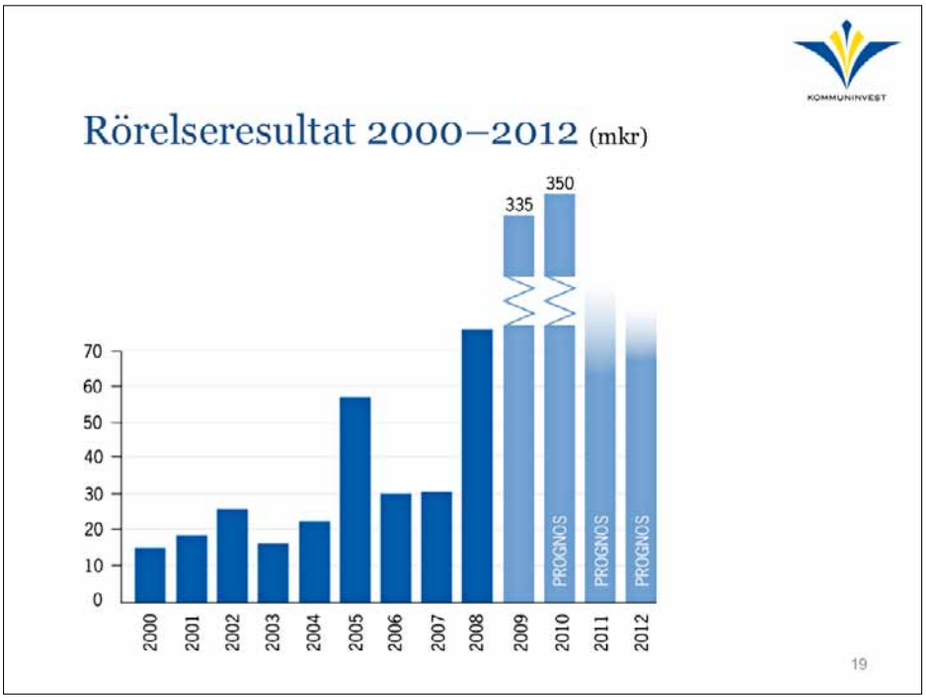

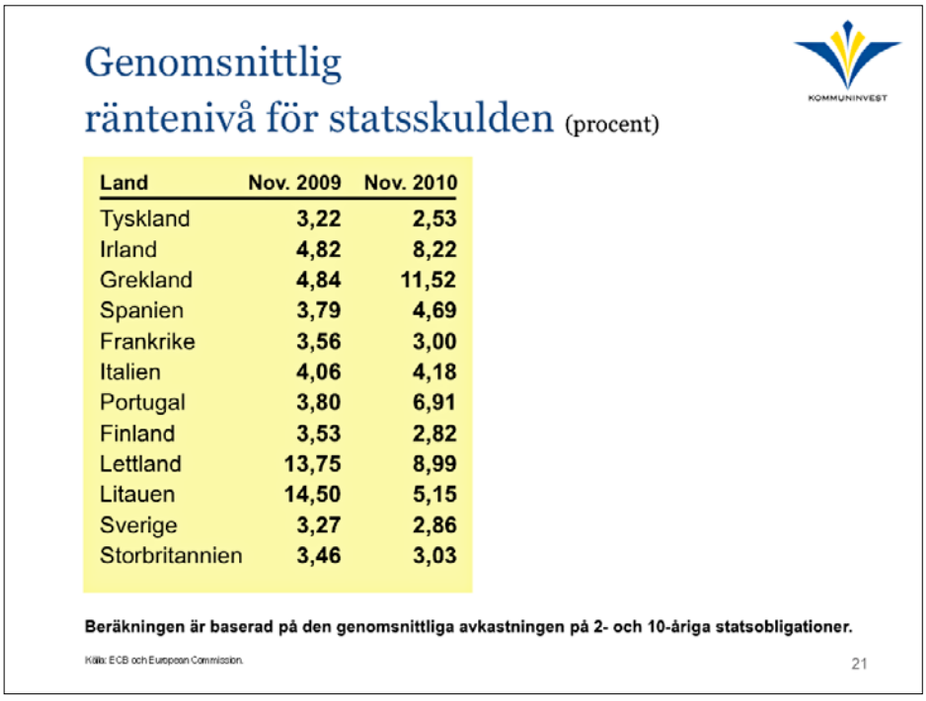

Genomsnittlig räntenivå för statsskulden (procent)

Land	Nov. 2009	Nov. 2010
Tyskland	3,22	2,53
Irland	4,82	8,22
Grekland	4,84	11,52
Spanien	3,79	4,69
Frankrike	3,56	3,00
Italien	4,06	4,18
Portugal	3,80	6,91
Finland	3,53	2,82
Lettland	13,75	8,99
Litauen	14,50	5,15
Sverige	3,27	2,86
Storbritannien	3,46	3,03

Beräkningen är baserad på den genomsnittliga avkastningen på 2- och 10-åriga statsobligationer.

Källa: ECB och European Commission.

21

OM LÄGET PÅ FINANSMARKNADEN

Här är det tacksamt att anspela på det seminarium som Kommuninvest hade under 2010 års Almedalsvecka. Temat löd: ”Det ska vara lönt att sköta sig – finansiering av välfärd i ett globalt perspektiv.”

När Kommuninvest intervjuade förre Riksbankschefen Bengt Dennis sa han att ”Under denna finanskris var det inget land som lånade billigare än Sverige. Detta beror på en i grunden stark ekonomi. De s.k. PIIGS-ländernas räntenivå är hög. Den finansiella krisen har pekat på och förstärkt svagheter i statsfinanserna i flera europeiska länder och lett till en oro på marknaden för hur länder som framför allt Portugal, Italien, Irland, Grekland och Spanien skall kunna finansiera sina budgetunderskott. En avsevärd andel av en tidigare tillväxt i många länder har bestått av konsumtion för lånade pengar. Nu är det dags att betala notan.”

VÄRLDSEKONOMINS TILLVÄXTDIVISIONER

USA, Eurozonen och utvecklingsländerna är på väg i tre olika riktningar.

Utvecklingsländerna har utan jämförelser bidragit mest till världsekonomins tillväxt. Utländskt kapital väller in i dessa länder. Det finns risk för överhettning och inflation.

Euroländerna kommer att skära på de offentliga utgifterna. De har inget annat val. Detta kommer att leda till politisk stress och dämpad tillväxt.

USA bestämde sig för att fortsätta med förre presidenten Bushs skattesänkningspolitik i ytterligare två år. Den amerikanska centralbankens köp av obligationer hjälper också till att stimulera ekonomin. Den engelska affärstidningen the Economist menar att USA injicerar sig själv med stimulisteroider just som Europa skriver in sig på en rehabiliteringsklinik.

ÖVRIGA IAKTTAGELSER

Under denna rubrik redovisades ett antal trender och observationer. Bland annat förväntade effekter när Europeiska Centralbankens likviditetsstöd till bankerna upphör.

Tillväxtländernas BNP-uppgång kommer att mattas. Ändå kommer den fortfarande att vara tre gånger större än industriländernas genomsnittliga tillväxt.

I Europa kommer det finansiella regelverket att hårdna. Här nämnde Thomas Åkelius bland annat begreppet »Leverage ratio» som är ett kompletterande kapitalkrav och en fast och tydlig gräns för hur lågt det egna kapitalet kan tillåtas sjunka i förhållande till storleken på tillgångar.

Dessutom kan många länder räkna med kraftiga åtstramningar i statsfinanserna. Och för USA är det som tidigare nämnts den omvända situationen med förväntad ökad statlig stimulans.

KOMMUNINVESTS FÖRLAGSLÅN – EN STOR FRAMGÅNG

Under 2010 har Kommuninvest stärkt kapitalbasen med 1 miljard kronor genom ett evigt förlagslån från Kommuninvest ekonomisk förening. Syftet med en större kapitalbas är att öka förmågan att hantera allvarliga störningar. Samtidigt finns det en samsyn från lagstiftare att kreditinstituten behöver öka bufferten för att därigenom bättre kunna absorbera förluster i verksamheten.

Kommuninvest ekonomisk förening har i ägardirektiv angivit att den utökade kapitalbas som blir följden av det eviga förlagslånet, inte får användas för att öka Kommuninvests totala risknivå.

Samtliga medlemmar teckande sig för lånet, vilket förstås är en betydelsefull styrkedemonstration.

KOMMUNINVEST ÄR FULLVÄRDIG MEDLEM I RIX

RIX är Riksbankens betalningssystem. Fördelarna med ett medlemskap är tydliga för Kommuninvest:

- Säkerställer likviditetsbehov.
- Medger lån på längre löptider.
- Sänker upplåningskostnader.
- Stärker position som emittent.

KOMMUNINVESTS SVENSKA OBLIGATIONSPROGRAM ETABLERAR NY UPPLÅNINGSNIVÅ

Jämförelser visar att Kommuninvest positionerar sig väl med det nya svenska obligationsprogrammet. Effektiv upplåning medger stora besparingar. En lägre låneränta motsvarande 50 räntepunkter på kommunernas samlade lånevolym innebär en årlig besparing på 1,75 miljard. *(Beräkningen utgår från en kommunal upplåning på 350 miljarder kronor.)*

SVERIGES KOMMUNER FINANSIERAR FÖR KORT

Thomas Åkelius menade att svenska kommuner lånar alldeles för kort. Under 2010 hade 53 procent av Kommuninvests utlåning en kort kapitalbindningstid (12 månader eller kortare tid).

Budskapet från Kommuninvest till samrådsdeltagarna i Degerfors var mycket tydligt:

- Satsa på stabilitet och långsiktighet.
- Sträva efter enkla och effektiva lösningar.
- Låt aldrig tron på det finansiella systemet ersätta den egna riskhanteringen.

TYDLIGT MEDLEMSANSVAR

Under denna rubrik informerade Kommuninvest om det pågående projekt som handlar om att förtydliga medlemsansvaret. Som en följd av förändrade arbetsvillkor, bland annat i form av förfinansiering och arbete med derivat, behövs två klarläggande avtal utöver det grundläggande borgensåtagandet. Det ena är ett garantiavtal som reglerar medlemmarnas ansvar för motpartsexponeringar och ersätter tidigare klausuler i lånehandlingar. Det andra är ett uppdaterat regressavtal som beskriver medlemmarnas inbördes ansvar om någon av Kommuninvests fordringsägare skulle avkräva någon medlem betalning med hänvisning till det solidariska borgensåtagandet. Dessa förändringar innebär inte något utökat ansvar.

Avtalen kräver formella beslut på Kommuninvests föreningsstämma och i respektive medlems fullmäktigeförsamling.

Läs mer om detta på sidan 12.

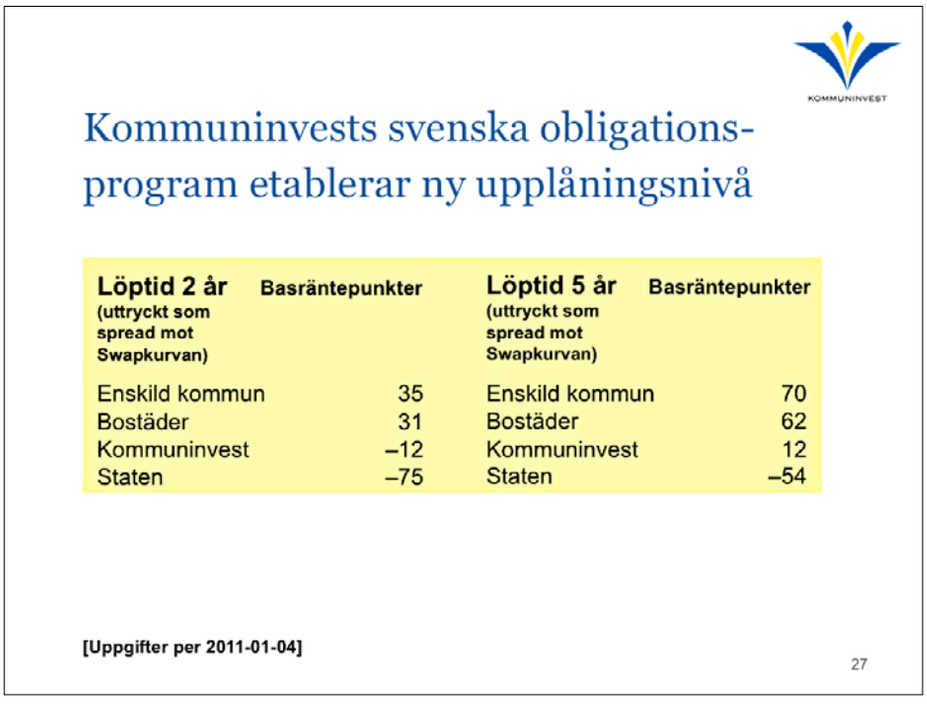

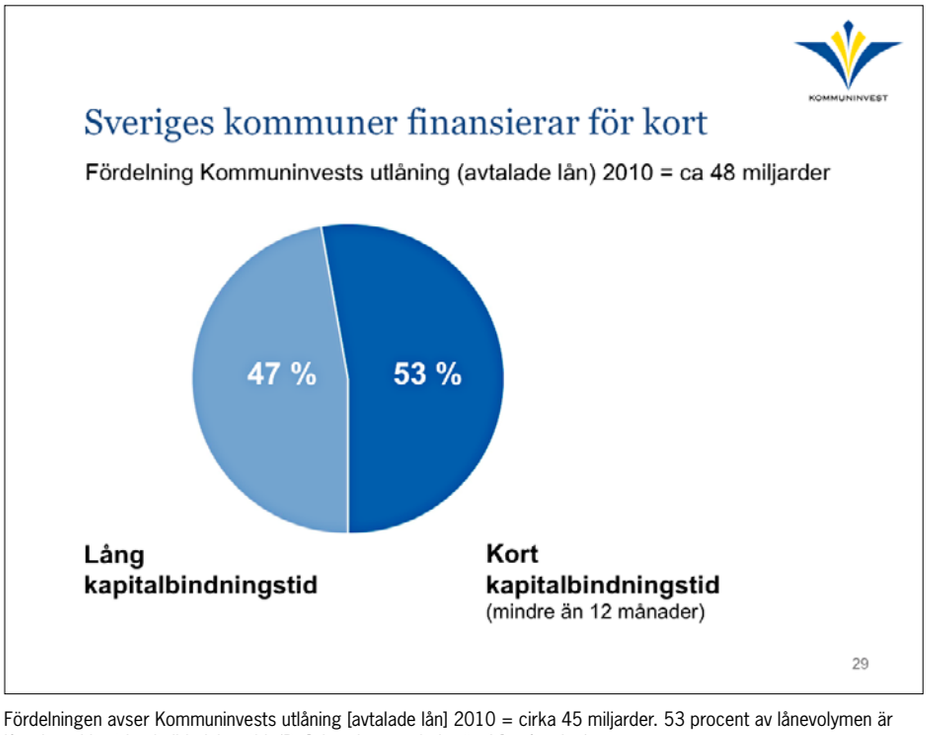

Fördelningen avser Kommuninvests utlåning [avtalade lån] 2010 = cirka 45 miljarder. 53 procent av lånevolymen är lånad med kort kapitalbindningstid. (Definierad som mindre än 12 månader.)

HANTERING AV FRAMTIDA VINSTER I KOMMUNINVEST

Kommuninvests vinst har ökat kraftigt på senare år. En orsak är att ägarna vill öka Kommuninvests egna kapital till en målnivå om 1 procent av balansomslutningen.

Frågan har väckts om medlemmarna kan få del av bolagets resultat kombinerat med bolagets behov av att förstärka sin kapitalbas.

Detta har resulterat i en utredning om utdelningar, medlemsinsatser och skatter.

Syftet med utredningen är att skapa ett system där vinstmedel kan överföras till medlemmarna som sedan helt eller delvis – i andelskapitalform – återförs till föreningen och används för att öka bolagets aktiekapital.

Flödesschema

Hela, eller delar av vinsten i kreditmarknadsbolaget överförs till föreningen genom koncernbidrag (1). Därefter kan föreningen dela ut vinsten till medlemmarna som återbäring och/eller ränta (2). För att säkerställa att kreditmarknadsbolagets nödvändiga kapitaltillväxt inte blir för liten, införs en ny skyldighet för medlemmarna – att utöver den ursprungliga medlemsinsatsen betala in årliga insatser (3). Den nya årliga insatsen får aldrig överstiga vad medlemmen fått i återbäring och/eller ränta och ska vara reglerad i föreningens stadgar. Med de insatsmedel som flyter in på detta sätt, köper föreningen emitterade aktier i kreditmarknadsbolaget (4).

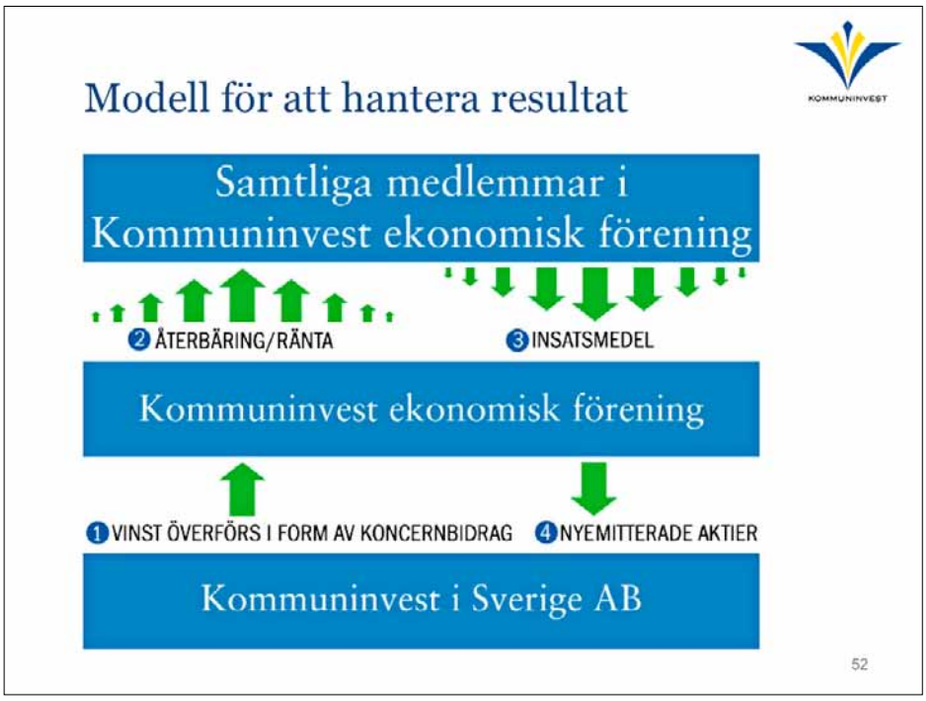

Thomas Åkelius presenterade en exempelstudie med utfallet för fyra typkommuner med olika förutsättningar. (Se separat bild.)

Notera att medlemmarna behöver göra ett vägval beträffande vinstutdelningsprincip:

Alternativ A.
Allt fördelas enligt affärsvolym.

Alternativ B.
Fördelning med x procent ränta på insatsen och resten utifrån affärsvolym.

Skatteaspekten har utretts och ett förhandsbesked är begärt. Utredaren Thomas Åkelius tolkning är att överföring av vinstmedel är avdragsgill för Kommuninvest samt icke skattepliktig hos den enskilda medlemmen.

Denna eventuella ändring av resultathantering kräver stadgeändring genom beslut på föreningsstämman.

EVENTUELL ÄNDRING AV FIRMANAMN

Namnet Kommuninvest uppstod på ett oväntat sätt. I samband med verksamhetsstarten ansåg den dåvarande företagsledningen – med Lars M Andersson som huvudansvarig – att det var viktigt att den av tillståndsmyndigheten inte skulle klassas som ett finansbolag. I samband med ansökan sneglade man därför på ett företag som var dotterbolag till dåvarande statliga Televerket. Detta dotterbolag hette Teleinvest AB och hade bildats för att kunna samverka med både privata och offentliga aktörer inom områdena telekommunikation och elektronik. Lars M Andersson lät sig inspireras av både Teleinvests bolagsordning och dess firmanamn. Detta ledde till namnet Kommuninvest.

Följande argument presenterades för ett namnbyte:

- Förändrad omvärld kräver maximal tydlighet i kommunikation och varumärkesinnehåll.
- Namnet Kommuninvest antyder investeringar och placeringar. Detta ger oönskade associationer.
- Kommuninvests varumärke är en del av det offentliga Sverige.

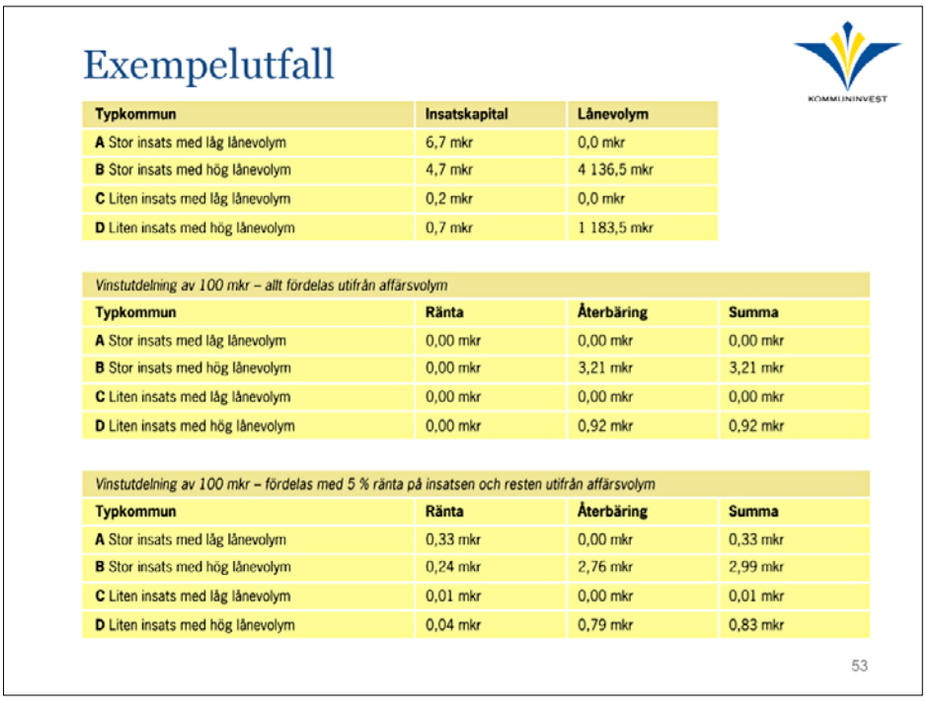

Exempelutfall

Typkommun	Insatskapital	Lånevolym
A Stor insats med låg lånevolym	6,7 mkr	0,0 mkr
B Stor insats med hög lånevolym	4,7 mkr	4 136,5 mkr
C Liten insats med låg lånevolym	0,2 mkr	0,0 mkr
D Liten insats med hög lånevolym	0,7 mkr	1 183,5 mkr

Vinstutdelning av 100 mkr – allt fördelas utifrån affärsvolym

Typkommun	Ränta	Återbäring	Summa
A Stor insats med låg lånevolym	0,00 mkr	0,00 mkr	0,00 mkr
B Stor insats med hög lånevolym	0,00 mkr	3,21 mkr	3,21 mkr
C Liten insats med låg lånevolym	0,00 mkr	0,00 mkr	0,00 mkr
D Liten insats med hög lånevolym	0,00 mkr	0,92 mkr	0,92 mkr

Vinstutdelning av 100 mkr – fördelas med 5 % ränta på insatsen och resten utifrån affärsvolym

Typkommun	Ränta	Återbäring	Summa
A Stor insats med låg lånevolym	0,33 mkr	0,00 mkr	0,33 mkr
B Stor insats med hög lånevolym	0,24 mkr	2,76 mkr	2,99 mkr
C Liten insats med låg lånevolym	0,01 mkr	0,00 mkr	0,01 mkr
D Liten insats med hög lånevolym	0,04 mkr	0,79 mkr	0,83 mkr

53

Här redovisas utfallet för fyra typkommuner med olika förutsättningar.

- Ett firmanamn med en mer officiell prägel kan skapa ytterligare positiva förtroendeeffekter.
- En eventuell sänkning med 5 basräntepunkter som en följd av ett namnbyte motsvarar en årlig kostnadsreduktion med 50 mkr*.

* Räkneexemplet är baserat på en lånevolym om 100 miljarder.

Ytterligare stöd för ett namnbyte är att de internationella företag som arbetar med kreditvärderingar ser Kommuninvest som Riksgäldens motsvarighet:
"In addition to its role in providing competitive financing, it acts as the local government debt office for its member municipalities and county councils, as well as offering advisory and training services."

Citat från Moody's analys av Kommuninvest.

Förslagen till nytt namn är:
Sveriges Kommungäld
(Används på svenska marknaden)
Swedish Local Government Debt Office
(Används utanför Sverige)

Även detta beslut kräver medlemmarnas godkännande på föreningsstämman och i fullmäktigeförsamlingarna.

Robert Mörk, ledamot i föreningsstyrelsen menade att en eventuell tveksamhet hos medlemmarna inför ett namnbyte mest handlade om känslor. Han rekommenderade ett byte till Sveriges Kommungäld.

JUBILEUMSÅR 2011

Avslutningsvis berättade Robert Mörk och Thomas Åkelius om ett antal planerade aktiviteter i samband med jubileumsåret 2011, då Kommuninvest fyller 25 år.

Röster om årets medlemssamråd

2011 MEDLEMSSAMRÅD

Intressant att få en bild av läget på finansmarknaden. En angelägen fråga är hur framtida vinster ska hanteras. Bra med namnbyte. Att koppla till namnet gäld känns viktigt.

Calill Ohlsson (m), 2:a vice ordförande i kommunstyrelsen i Askersunds kommun

Detta är mitt första medlemssamråd. Jag är här för att lära.

Johan Nordström (m), oppositionsråd och kommunstyrelseledamot i Degerfors kommun

Bra information. Namnbytet kan vara riktigt bra om det leder till att omvärlden förstår vår verksamhet bättre och att vi får låna billigare.

Annika Hallberg, kommunchef i Kumla kommun

Jag är här för första gången. Alla frågor i medlemssamrådet känns intressanta.

Bo Lindström, ekonomichef i Askersunds kommun

Viktigt att vara med när det gäller frågor som är angelägna för ägarna, som medlemsansvar och hur man hanterar vinster. Namnbytet är helt okej för mig.

Anders Olsson, finanschef i Örebro kommun

Bra och viktigt med ett tydligt medlemsansvar. Kommuninvests idé är bra, eftersom den bidrar till att hålla ner medlemmarnas finansieringskostnader.

Max Tolf, ekonomichef i Degerfors kommun

Det här är mitt andra samråd. Viktigt och roligt att tanka in nya kunskaper. För oss är Kommuninvest en förutsättning för att vi ska få bra lånevillkor. En betydelsefull faktor att vi alla är delägare. Tjänar vi på ett namnbyte, så ska vi byta.

Per Eriksson (s), kommunstyrelsens ordförande i Askersunds kommun

En intressant dag. Väldigt bra med denna typ av av möten. Kommuninvest är viktiga för oss som är en liten kommun. Deras risktänkande känns bra.

Ronny Johansson, kommunchef i Laxå kommun

Samråden är alltid bra. Detta är mitt tredje samråd och även detta har jättemycket bra information. Namnfrågan är ingen stor fråga för mig. Frågan om hur vi hanterar resultatet är viktigare.

Lennart Eriksson (s), ordförande i kommunstyrelsen i Kumla kommun

Viktigt att på det här sättet ta sig tid att ordentligt gå igenom verksamheten. Ett namnbyte känns bra om det nya namnet ger bättre signaler till omvärlden.

Lena Baastad (s), delat ordförandeskap i kommunstyrelsen i Örebro kommun

Ett väl genomfört arrangemang. Ser inget dramatiskt i någon av dessa frågor. För att processa dem är det viktigt att vi får bra underlag att presentera i fullmäktige.

Mårten Tolf, ekonomichef i Karlskoga kommun

Ser fram mot medlemssamråden. Namnbytet känns intressant. Det är positivt och bra att det leder till ännu bättre villkor.

Jessica Jansson, ekonomichef i Hällefors kommun

Samrådet är intressant och seriöst. Är ny och behöver lära mer. Kommuninvests idé känns bra.

Anita Bohlin-Neuman (v), ledamot i kommunstyrelsen i Degerfors kommun

Medlemssamråd i Flen

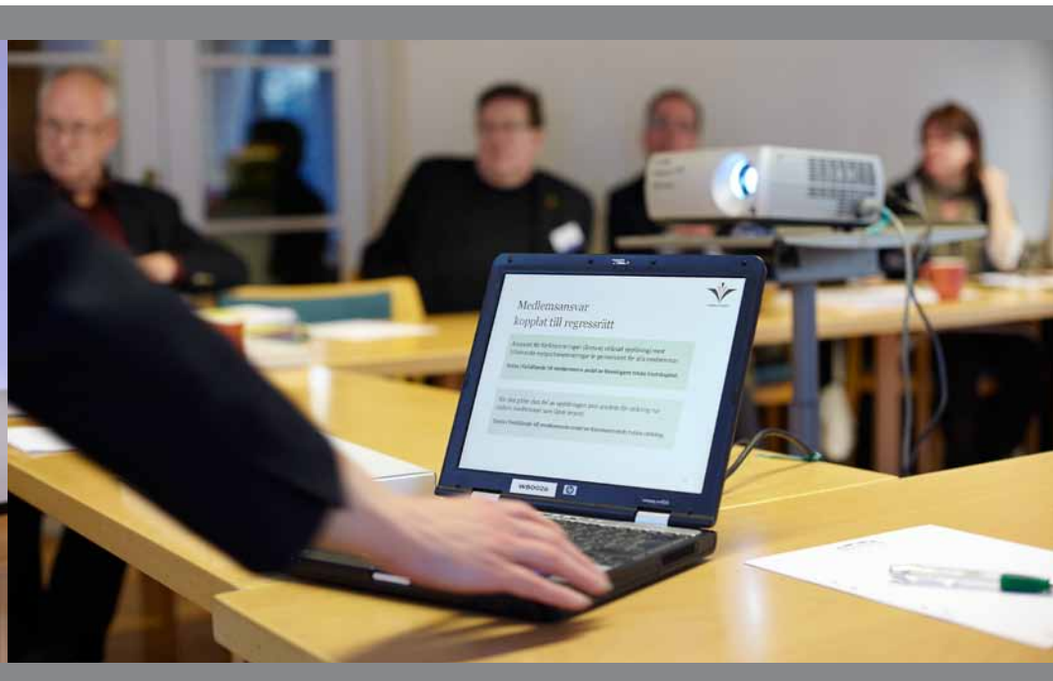

”Tillsammans är vi s

Samverkan – nyckelord när Kommuninvest stod pall under finanskrisen

Inramningen var hänförande. På Yxtaholms slott, utanför Flen, under en gnistrande vacker vinterdag bjöd Kommuninvest in medlemmar till samtal och dialog kring angelägna ämnen. På programmet stod bland annat frågan om tydligare medlemsansvar.

Maria Viimne, Kommuninvests vice VD, Ann-Charlott Stenkil, ordförande i ägarföreningen och Göran Matsson, ägarföreningens sekreterare hälsade en entusiastisk skara förtroendevalda och tjänstemän från företrädelsevis sörmländska kommuner välkomna till ett medlemssamråd med en kommungäld i medvind. 90 procent av Sveriges kommuner är nu medlemmar i Kommuninvest och flera kommuner och landsting är på väg in, lockade av oslagbara finansiella villkor genom mycket konkurrenskraftiga lån och långsiktig skuldförvaltning.

FLEN HÅLLER I ALLA VÄDER

Kommunstyrelsens ordförande i Flen Anders Berglöv (s) inledde med att intyga att Flen har sina fördelar under alla årstider.

– Vi befinner oss i hjärtat av vackra Sörmland i mångfaldskommunen Flen, en ung industriort med hyfsad ekonomi där många typer av traditioner smält samman, förklarade han för att ge bakgrund till platsen för medlemssamrådet.

KOMMUNINVEST STOD PALL UNDER FINANSKRISEN

Ann-Charlott Stenkil gjorde först en kort tillbakablick på de 25 år som Kommuninvest bistått Sveriges kommuner och landsting med finansiering av investeringar i den offentliga sektorn. Mycket har hänt sen starten.

– Vi har funnits där för kommunsektorn och med vår grundprincip om att vi är starka tillsammans har vi lyckats anpassa oss och möta de stora förändringarna i världsekonomin. Kommuninvest stod pall under finanskrisen när likviditeten rasade på marknaden och då var samverkan ett nyckelord, konstaterade ordföranden stolt.

SOLIDARISK BORGEN EN GARANTI FÖR INVESTERARE

Kommuninvests framgångsfaktor nummer ett är det solidariska borgensåtagande som samtliga medlemmar undertecknat. Det innebär att medlemskommuner och medlemslandsting tillsammans ansvarar för samtliga förpliktelser som Kommuninvest har ingått eller kommer att ingå. Dessutom medverkar svenska staten till kommunernas och landstingens finansiella stabilitet. Denna garantistruktur ligger bakom Kommuninvests extremt höga kreditbetyg (dubbel trippel-A-rating) och därmed det stora intresset bland utländska investerare.

– Liten eller noll risk är det bästa som finns för många investerare och i till exempel Japan har man lärt sig att älska den svenska kommunsektorn, berättade Maria Viimne.

INGET UTÖKAT ANSVAR

Men nya tider kräver att medlemsansvaret blir tydligare.

tarka”

– Fördelarna med ett medlemskap innebär också ett åtagande. Medlemsansvaret har ju varit med från början men kräver ett förtydligande, förklarade Ann-Charlott Stenkil.

Maria Viimne redogjorde för några av de uppdateringar som är på gång. Det handlar om ett garantiavtal och förtydligat regressavtal om hur ansvaret ska fördelas.

– Det är inget utökat ansvar. Medlemmarnas borgensförbindelse innebär redan i dag ett totalansvar för verksamheten, men det är viktigt att tydliggöra det i skrift, sa Maria Viimne.

NÖJD MED DAGEN

Helt ny i sammanhanget var Björn Fagerlund, moderat politiker i Mariestads kommun. Han var mycket nöjd med dagen.

– Det här vad det mest intressanta jag varit med om på mycket längre. Ekonomifrågorna engagerar mig och Mariestad är inne i en expansiv period med ett stort investeringsbehov.

Röster i vimlet.
Dina intryck från dagens medlemssamråd?

Bra att träffas i ett lite mindre forum där det är möjligt att föra en bra dialog. Dagen har varit informativ och frågan om ett tydligare medlemsansvar är intressant. Det är vikigt att det blir tydligt vad det innebär om en medlemskommun går dåligt.

Marlene Bernfalk, ekonomichef i Gnesta kommun

Medlemssamrådet gav mig en bra bild av Kommuninvests verksamhet. Det är mycket värdefullt för mig som ny i politiken på min nya bostadsort. Mariestads kommun har en stark tillväxt med flera stora sjönära byggprojekt på gång och planerade infrastrukturinvesteringar.

Björn Fagerlund, (m) förtroendevald Mariestads kommun

Jag är helt ny på mitt uppdrag och detta är mitt första medlemssamråd. Det är ett bra tillfälle att föra dialog och ställa frågor. Även om jag väl känner till Kommuninvest behöver jag närma mig verksamheten mer i min nya roll.

Camilla Anglemark, (s) kommunstyrelsens ordförande i Vingåkers kommun

Tycker att det var ett bra och informativt medlemssamråd. Här ges en utblick i världen och en inblick i verksamheten. Det känns tryggt att Kommuninvest finns, särskilt när ekonomin åker berg- och dalbana och de lokala och globala ekonomierna hänger ihop. Kommunsektorn sätts på hårda prov när konjunkturerna svänger.

Anders Berglöv, (s) kommunstyrelsens ordförande i Flens kommun

Tydligt medlemsansvar

Nya tider kräver tydligt medlemsansvar. Sättet att finansiera har förändrats sedan starten 1986. På den tiden kunde alla pengar som verksamheten lånade upp kopplas direkt till en bestämd kommun. Då krävdes bindande åtaganden i förväg. Ingen förfinansiering och inga derivat förekom.

I dag, 2011, har medlemmarnas krav förändrats. Ökade investeringsbehov och önskemål om snabb lånehantering gör förfinansiering till ett måste. Dessutom krävs en synnerligen god likviditet för att behålla högsta möjliga kreditbetyg och för att vidmakthålla förtroendet från andra aktörer på finansmarknaden.

En annan betydande förändring jämfört med tidigare är att försäkringsinstrument, så kallade derivat, används för att minska riskerna i samband med upplåning. Handeln med derivat ger ökad säkerhet, samtidigt som den innebär ett ansvar för motpartsrisker.

Ovan nämnda förändringar påverkar finansieringsarbetet och leder till behovet av två förtydligande avtal:

a) Avtal om ansvar för motpartsexponeringar.
b) Regressavtal.

De aktuella ändringarna innebär inte något utökat medlemsansvar. Den solidariska borgen innebär redan i dag ett totalansvar för verksamheten.

SOLIDARISK BORGEN ÄR GRUNDFÖRUTSÄTTNINGEN FÖR ATT FÅ LÅNA FÖRMÅNLIGT

För att låna ut pengar till sina medlemmar måste Kommuninvest låna upp pengar på kapitalmarknaden. Där är högt förtroende helt avgörande för att få bra upplåningsvillkor.

Ett av de viktigaste måtten när det gäller förtroende är kreditvärdighet. Den mäts i olika betygskalor av s.k. ratinginstitut som Moody's och Standard & Poor's.

Kommuninvest bedöms som en extremt stabil och trovärdig aktör på den globala kapitalmarknaden. Verksamheten har dubbla trippel-A-betyg när det gäller kreditvärdighet. I Sverige är det enbart Kommuninvest, Stockholms stad och svenska staten som har dessa betyg. I hela världen finns det drygt 100 stycken som rankas lika högt.

Avgörande för finansmarknadens förtroende är den solidariska borgen som krävs för ett medlemskap i Kommuninvest. Detta borgensåtagande innebär ett solidariskt ansvar »såsom för egen skuld» för samtliga Kommuninvests förpliktelser i dag och i morgon.

Innebörden av detta är att i en situation där Kommuninvest inte skulle kunna göra rätt för sig ekonomiskt, behöver en fordringsägare inte först försöka få betalt från bolaget. I stället kan denne kräva hela beloppet direkt från vilken medlem som helst. Borgensansvar kan förstås utkrävas först när en skuld har förfallit till betalning.

Solidarisk borgen
Det solidariska borgensåtagandet beskriver medlemmarnas ansvar mot Kommuninvests fordringsägare.

ETT NYTT GARANTIAVTAL BETRÄFFANDE ANSVAR FÖR MOTPARTSEXPONERINGAR I DERIVAT

För att minska valuta- och ränteriskerna vid upplåning använder Kommuninvest sig av derivat – ett slags försäkringsinstrument. De vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar. Beroende på räntans eller valutans utveckling kommer Kommuninvest att ha en skuld eller en fordran på sin motpart. Garantiavtalet omfattar den fordran som Kommuninvest har på sin motpart, medan den solidariska borgensförbindelsen reglerar Kommuninvests skuld till motparten.

Motpartsrisk avser risken att motparten i en transaktion inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden eller andra förpliktelser. Om inte motparten klarar av sina förpliktelser kan medlemmarnas betalningsansvar aktiveras.

I likhet med det grundläggande solidariska borgensåtagandet är ansvaret för motpartsexponeringar genom derivatkontrakt gemensamt för alla medlemmar när det gäller förfinansiering (ännu ej utlånad upplåning).

Ansvaret utgörs av medlemmens andel av föreningens totala insatskapital.

När det gäller de derivat som är kopplade till utlåning är enbart de medlemmar som lånar ansvariga. Detta i förhållande till medlemmens andel av Kommuninvests totala utlåning.

Avtal om ansvar för motpartsexponeringar
Detta avtal beskriver medlemmarnas ansvar mot Kommuninvest och ersätter nuvarande klausuler i lånehandlingar.

ETT FÖRTYDLIGAT REGRESSAVTAL

Detta avtal reglerar hur medlemmarnas inbördes ansvar fördelas om någon av Kommuninvests fordringsägare avkräver någon medlem betalning med hänvisning till det solidariska borgensåtagandet. I avtalet beskrivs också hur proceduren ser ut om krav på betalning framförs.

Ansvaret i regressavtalet för förfinansiering (ännu ej utlånad upplåning) är gemensamt för alla medlemmar. Ansvaret står i relation till medlemmens andel av föreningens totala insatskapital.

När det gäller den del av upplåningen som använts för utlåning har enbart medlemmar som lånar ansvar. Detta i förhållande till medlemmens andel av Kommuninvests totala utlåning.

Regressavtal
Detta avtal beskriver medlemmarnas inbördes ansvar och hur proceduren ser ut om krav på betalning framförs. Det ersätter nuvarande avtal.

0,10	A E T	0
0,25	V F P U	4
0,50	O C L B R	7
0,63	T A N S V A R T	8
0,79	C S M L Y Z S N E D M	9
1,00	T G F E N V F K N V P R S	10
2,00	F D N E K C U Y V N U N F	11

KOMMUNINVESTS SKYDDSSYSTEM

I Kommuninvest finns ett skyddssystem med många barriärer vars avsikt är att skydda verksamheten från yttre hot. I den yttersta ringen (se bild) finns Kommuninvests fortlöpande arbete för att förebygga finansiella risker. I Kommuninvests årsredovisning finns en utförlig beskrivning av regler och processer kring riskhantering. Den näst yttersta ringen innehåller motpartens ställda säkerhet för de exponeringar Kommuninvest har. Och i den näst innersta ringen finns den stora ekonomiska buffert som skapats i Kommuninvest bolag, bland annat förlagslånet. Längst in återfinner vi medlemmarnas betalningsansvar i form av den solidariska borgen.

Kommuninvests ägare har slagit fast den grundläggande synen på risk. Den innebär att Kommuninvest inte får driva verksamheter som innebär att risknivån överstiger vad som är tillåtet för en kommun eller ett landsting enligt kommunallagen.

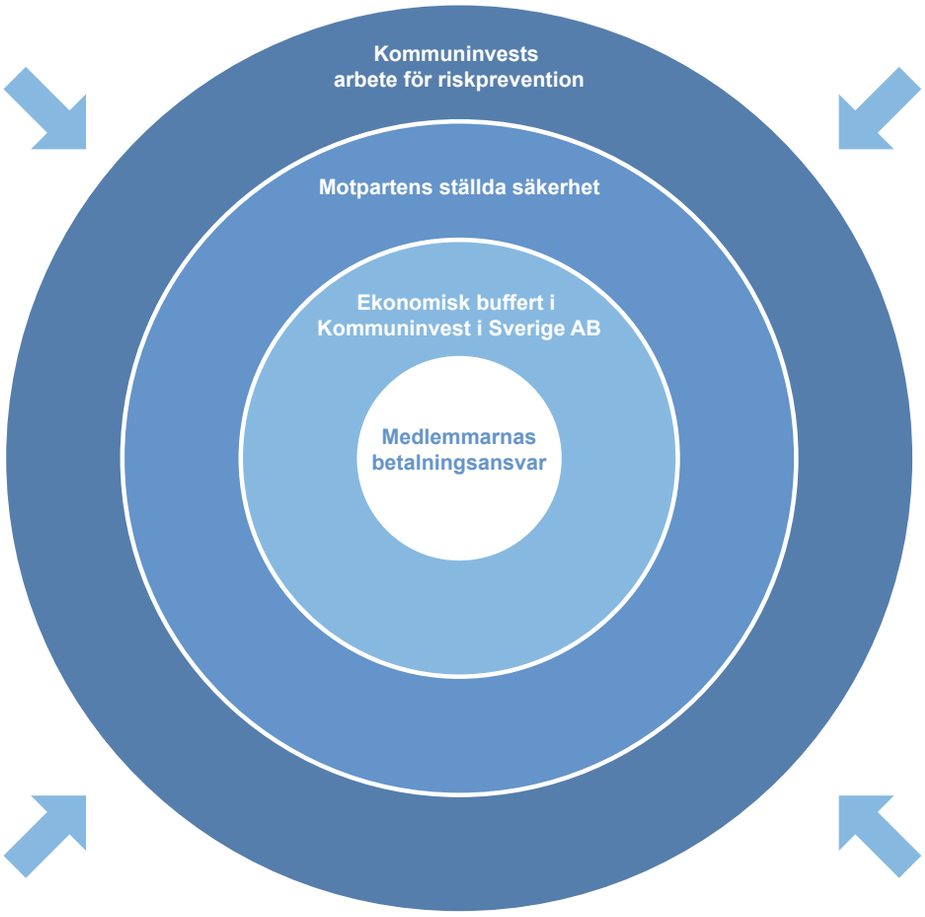

Kommuninvest arbetar aktivt för att förebygga finansiella förluster.

KOMMUNINVEST REDOVISAR REGELBUNDET ANSVAR FÖRDELAT PÅ MEDLEMSNIVÅ

Kommuninvest omsätter miljardbelopp i sin finansieringsverksamhet. Att medlemmarna har överblick över sitt formella ansvar är förstås viktigt. Därför skickas ett åtagandebesked ut till medlemmarna i samband med varje års- och halvårsskifte. Samt naturligtvis på begäran.

SAMMANFATTNING AV DET FÖRTYDLIGADE MEDLEMSANSVARET

För detta ansvarar alla medlemmar

- Förfinansiering (ännu ej utlånad upplåning) med tillhörande motpartsexponeringar i derivat.
- Övrigt (t.ex. skadestånd och leverantörskontrakt).

Betalningsskyldighet = medlemmens andel av föreningens totala insatskapital

För detta ansvarar de medlemmar som lånar

- Utlånad upplåning med tillhörande motpartsexponeringar i derivat.

Betalningsskyldighet = medlemmens andel av Kommuninvests totala utlåning.

Liten ordlista

Derivatinstrument = För att minska valuta- och ränteriskerna vid upplåning använder Kommuninvest sig av derivat – ett slags riskminskningspremie. Priset på derivatkontraktet står i relation till den bedömda risken. Beroende på derivatkontraktets utveckling har de två parterna som tecknat avtal en skuld eller fordran till varandra.

Motpart = Den andra parten i en finansiell transaktion

Option = Rättighet för en köpare att göra en transaktion med en säljare till villkor som köpare och säljare har kommit överens om i förväg.

Swap = Avtal mellan två parter om en utväxling eller ett byte av räntebetalningar under en given löptid, t.ex. byte av fast ränta mot rörlig ränta.

Rating = Betygsättning av kreditvärdighet.

Termin = Ett köp där köpekontraktet anger en viss tidpunkt i framtiden (till exempel efter tre eller sex månader) då terminen ska levereras och det pris som då ska betalas.

Dessa kompletterande avtal kräver formella beslut på Kommuninvests föreningsstämma samt i respektive medlems fullmäktigeförsamling.

På Kommuninvests föreningsstämma den 7 april 2011 behandlas garantiavtalet och regressavtalet. Därefter beslutar medlemmarnas fullmäktigemöten om de två avtalen. (Tidsperiod maj–september 2011.)

Vi medverkar på

FINANSDAGARNA

Under Finansdagarna ger vi dig möjlighet att inspireras av seminarier, föreläsare, utställare och kollegor.

Finansdagarna arrangeras i syfte att ge deltagarna en allsidig och djup belysning av högaktuella finansfrågor. Vi vänder oss till dig som ansvarar för eller arbetar med dessa frågor som tjänsteman eller politiker.

Finansdagarna är också ett utmärkt tillfälle till utbyte med kollegor och företrädare för branschen.

Finansdagarna arrangeras årligen av Sveriges Kommuner och Landsting, Föreningen Sveriges Kommunalekonomer, Kommuninvest, Nordkap och Dagens Samhälle.

För information
www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST

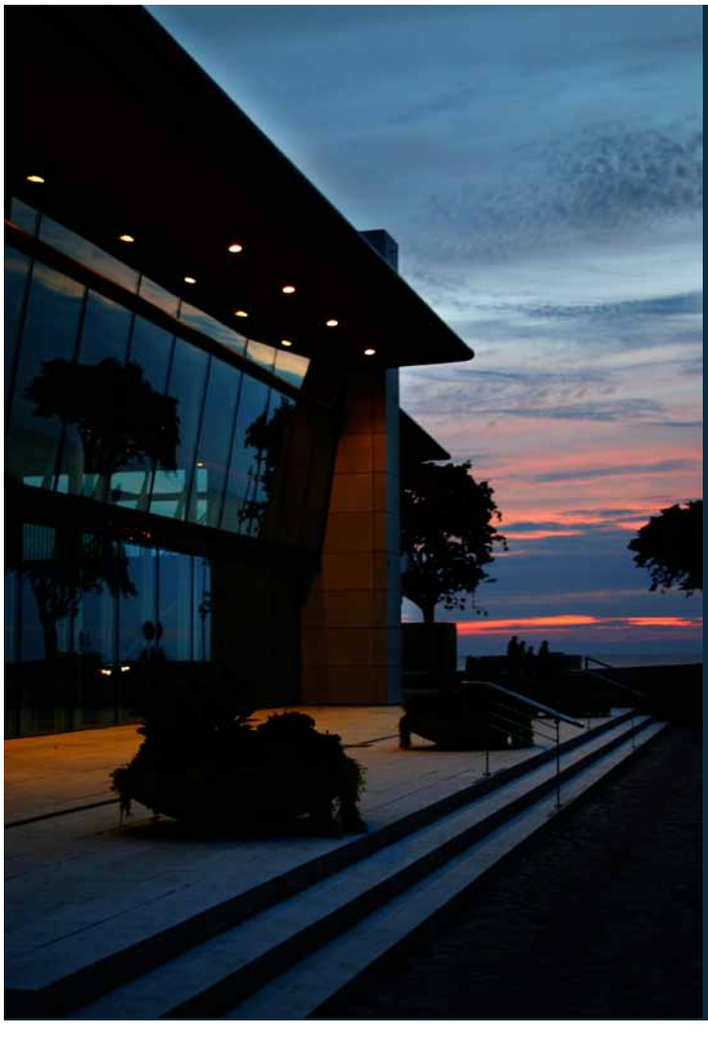

Vi finns i Almedalen

3–7 juli 2011
Wisby Strand Congress & Event

För information
www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST

Med kontroll

Britt Kerkenberg är Kommuninvests controller och ansvarig för Risk- och Analysfunktionen.

”Inom Kommuninvest har vi god kontroll på risker”, berättar Britt Kerkenberg, som ansvarar för Kommuninvests Risk- och Analysfunktion (R&A), med totalt sju medarbetare. Hennes grupp spelar en viktig roll för att säkerställa att ägarnas direktiv om en lågriskverksamhet också efterlevs i praktiken. ”Utgångspunkten är god, eftersom vi har tydliga direktiv och begränsade mandat och en kultur som präglas av allt högre riskmedvetenhet.”

Att Kommuninvest kan drivas med en så pass låg risknivå är naturligtvis en effekt av bolagets syfte och konstruktion. Kommuninvest har aldrig haft ett vinstsyfte, utan ska vara en effektiv inköpsfunktion för kommunal finansiering. Ägarna har gått i borgen för verksamheten och är måna om att den drivs med så låg risknivå som möjligt. Beslutet om att ständigt ha 25 procent av balansomslutningen i likviditetsreserv bidrar till en mycket stabil verksamhet.

Ytterst är det Kommuninvests ägare som via föreningsstämman och antagande av ägardirektiv slår fast vilken risknivå som ska gälla för bolaget.

All finansiell verksamhet innebär dock att man utsätter sig för risk, och det gäller även för Kommuninvest. Hur Kommuninvest rent praktiskt arbetar med att hantera och minimera de risker som verksamheten för med sig ska vi övergripande beskriva i denna artikel.

RISKNIVÅN ETT ÄGARANSVAR

Ytterst är det Kommuninvests ägare som via föreningsstämman och antagande av ägardirektiv slår fast vilken risknivå som ska gälla för bolaget. Styrelsen för Kommuninvest i Sverige AB har det övergripande ansvaret för riskexponering och hantering av risker samt beslutar om bolagets övergripande riskpolicy och instruktioner för finansverksamheten.

Styrelsen respektive VD slår fast den maximala risk, s.k. limiter, som verksamheten får utsätta sig för inom olika områden, exempelvis hur stora derivattransaktioner som får ingås med en viss bankmotpart eller hur stor andel av överlikviditeten som ska finnas i värdepapper av absolut högsta kreditkvalitet. Affärsfunktionerna inom Kommuninvest, dvs. Finansavdelningen och Utlånings- och rådgivningsavdelningen, ansvarar för att riskerna hålls inom de beslutade limiterna.

RISKKONTROLLFUNKTION INOM KOMMUNINVEST

Det är bolagets risk- och analysfunktion som ansvarar för att kontrollera och genomföra löpande uppföljning och analys av de finansiella risker som uppstår i de affärskontrakt som Kommuninvest ingår med andra motparter.

”På daglig basis följer vi upp tre risker extra noggrant: våra motpartsexponeringar, marknadsrisken i den totala portföljen samt likviditetsrisken”, berättar Britt Kerkenberg. ”Vi behöver ha kontroll på hur värdet på alla våra swapkontrakt förändrats, vi vill säkerställa att ränte- eller valutaförändringar inte påverkar Kommuninvests resultat och vi behöver säkerställa att vi alltid kan klara våra betalningsåtaganden.” Gruppen rapporterar dagligen till VD och varje månad till styrelsen.

Britt Kerkenbergs grupp följer också upp operativa risker, risken för förlust till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. ”Detta är något vi inom Kommuninvest arbetar mycket med, att säkerställa konsekvent och korrekt hantering i alla delar av verksamheten.”

”Vi har goda förutsättningar att uppfylla kraven på en lågriskverksamhet. Vi har tydliga direktiv, begränsade mandat och en kultur som präglas av allt högre riskmedvetenhet.”

PROAKTIVT ARBETE MED STÖD I REGELVERK OCH INSTRUKTIONER

Som kreditmarknadsbolag står Kommuninvest under Finansinspektionens tillsyn. Det innebär att verksamheten är reglerad och övervakad, samt att exempelvis all riskkontroll och riskhantering ska ske i enlighet med de föreskrifter och/eller allmänna råd som Finansinspektionen ger ut.

”Det är naturligtvis ett stöd för vårt arbete eftersom vi har lagar, föreskrifter, ägardirektiv och tydliga rapporteringsinstruktioner som föreskriver hur riskkontrollarbetet ska bedrivas”, berättar Britt Kerkenberg.

Ytterligare ett stöd är Kreditgruppen inom Kommuninvest, bestående av VD, vVD, chefen för Administrationsavdelningen, chefsjuristen och en kreditriskanalytiker från Risk och Analys (föredragande). Kreditgruppen utgör ett stöd vid bedömningen av nya motparter och nya finansiella instrument innan beslut fattas

på riskerna

av VD. Kreditgruppen svarar även för att följa utvecklingen av de motparter och de finansiella instrument som används i bolagets finansverksamhet.

LÖPANDE UPPFÖLJNING ÄVEN AV MEDLEMMARNA

Precis som i traditionella affärsbanker fattar Kommuninvest kreditbeslut och följer upp sina låntagare. Analyser av kommuner och landsting görs både inför ett medlemskap i Kommuninvest ekonomisk förening och därefter kontinuerligt under medlemskapet.

VILL DU VETA MER?

Mer information finns i Riskhanteringsavsnittet i Kommuninvests årsredovisning, sid 40-46.

Tre riskområden

Den finansiella delen av Kommuninvests verksamhet består enkelt uttryckt i att låna upp pengar för

i) Utlåning till medlemmar och medlemsgaranterade kommunala låntagare

ii) Förvaltning av likviditetsreserven, som kan användas för utlåning i händelse av finansiell oro

Kommuninvest utsätter sig genom denna verksamhet för tre huvudsakliga risker:

- Risker vid utlåning
- Risker vid förvaltning av likviditetsreserven
- Risker vid värdeförändring av derivatkontrakt

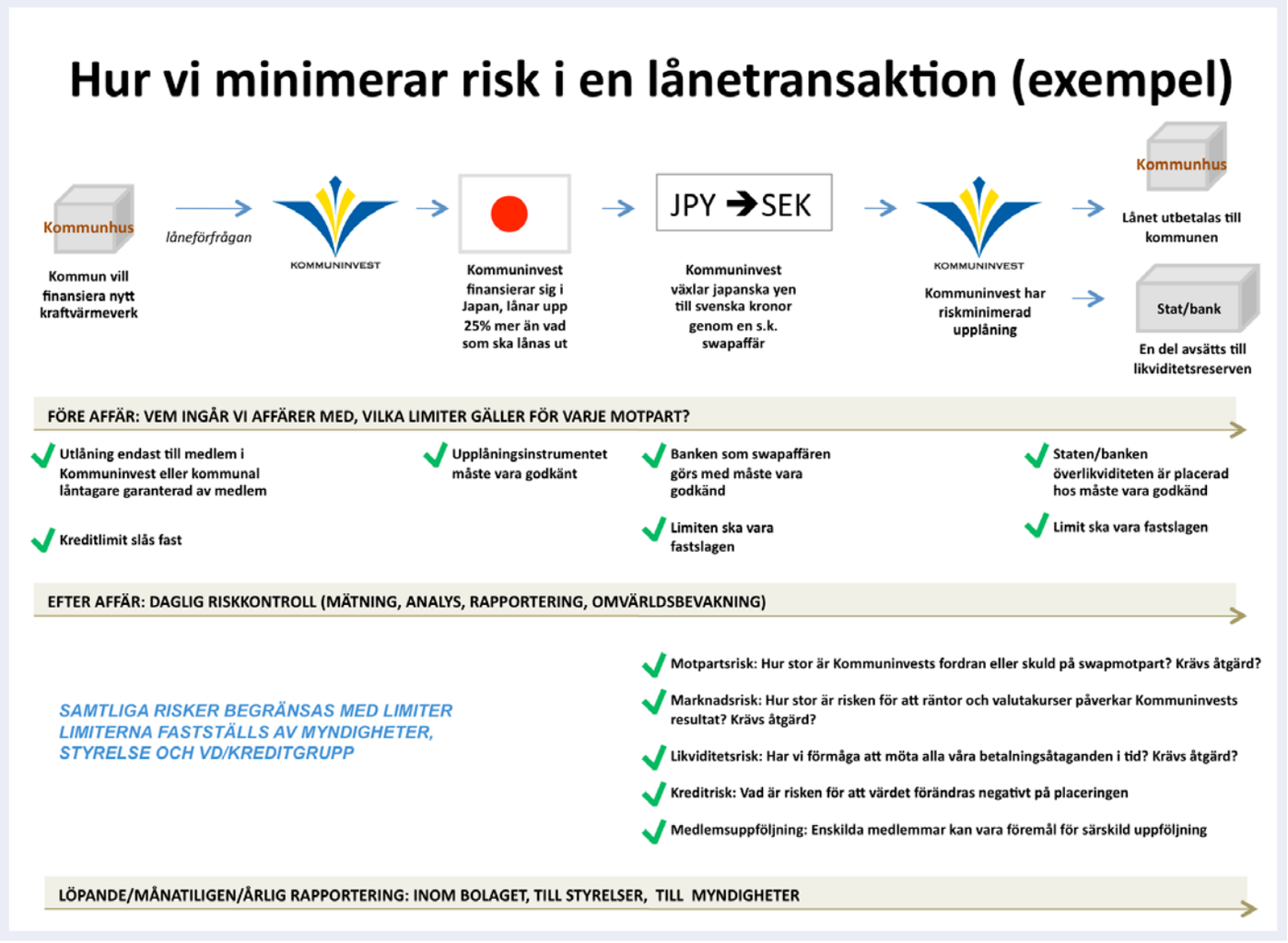

Kommuninvest ökar

Erfaren bankman ska göra Kommuninvest mer känt

Jordbävningskatastrofen förändrar inte Kommuninvests syn på Japan som en intressant upplåningsmarknad. Sedan oktober 2010 är Kanichiro Hirata Kommuninvests representant i Japan och en nyckelperson för att stärka Kommuninvests närvaro där. Som Kommuninvests representant i Japan har han ansvar för att stärka relationerna och skapa förutsättningar för större upplåningsvolymer.

Den japanska jordbävningskatastrofen har, förutom det ofantliga mänskliga lidandet och de omfattande materiella skadorna, även skakat om finansiella marknader, hittills dock med begränsad påverkan på upplåningsmarknaden. Utvecklingen där är viktig för Kommuninvest, som har en betydande del av sin långfristiga upplåning i Japan.

”Vi har en mycket lång och god erfarenhet av den japanska marknaden, det har historiskt varit gynnsamt för våra medlemmar”, förklarar Tomas Werngren, Kommuninvests VD. Han påpekar att det faktiskt var tack vare den japanska marknaden som Kommuninvest, mitt under brinnande finanskris, kunde låna ut 40 miljarder kronor till kommuner som inte kunde hitta finansiering någon annanstans.

Sedan hösten 2010 satsar Kommuninvest på att stärka sina relationer på den japanska marknaden och skapa förutsättningar för större upplåningsvolymer, i takt med att Kommuninvest växer. Att Kommuninvest nu har en egen representant på plats är enligt Tomas Werngren en effekt av att Kommuninvest kan dra nytta av de skalfördelar som uppstår när organisationen växer. ”Japan är vår viktigaste utländska upplåningsmarknad och det stärker våra möjligheter att ha en mer permanent närvaro där.”

Han är glad över att Kommuninvest kunnat knyta till sig Kanichiro Hirata, som har mycket god kännedom om den japanska marknaden och ett brett nätverk efter decennier på ledande positioner. ”Vi tror han är helt rätt person för att öka kännedomen om Kommuninvest och etablera nära relationer till våra viktiga målgrupper: stora investerare och investmentbanker.”

SÅ VEM ÄR DÅ KANICHIRO HIRATA?

Hans CV ger bilden av en person med lång och bred erfarenhet från internationell finans- och kapitalmarknad. Han har haft en rad ledande befattningar inom Sumitomo Bank, numera Sumitomo Mitsui Banking Corporation, en av Japans största bankkoncerner, och bland annat arbetat 14 år i Londons finansvärld. Han avslutade sin karriär inom Sumitomo Bank som VD för alla kapital- och aktiemarknadsaktiviteter i Japan. Efter sin pensionering var han under nio år Swedbanks representant i Japan.

DIALOG: *Vad kan du säga om jordbävningens effekt för finansmarknaden?*

KANICHIRO HIRATA: Det är för tidigt att ha en uppfattning om. Hittills har aktiemarknaden påverkats mer än obligationsmarknaden. Vissa tror att återuppbyggnaden kommer att generera kraftig inhemsk efterfrågan, andra tror på mer begränsad effekt och att en ökning av den japanska statsskulden snart blir en belastning för ekonomin. På ett personligt plan är alla berörda av katastrofen, men man bemöter den lugnt och organiserat. Trots svårigheter med energiförsörjning är affärer och restauranger öppna och vi har i allmänhet tillgång till det vi behöver.

DIALOG: *Hur lång tid kan det ta innan en mer normal situation inträder?*

KANICHIRO HIRATA: Efter den senaste stora jordbävningen, i Kobe 1995, tog det cirka tre månader innan marknaderna normaliserades. Denna gång är effekterna dock mer omfattande och rör energisektorn. Det kan påverka den allmänna framtidstron.

DIALOG: *Vad är ditt intryck av Kommuninvest?*

KANICHIRO HIRATA: Det gläder mig mycket att få möjlighet att representera Kommuninvest, en högkvalitetsemittent som passar den japanska marknaden väl. Japanska penningplacerare är mycket riskmedvetna, efter att tidigare ha bränt sina fingrar i exempelvis Argentina och Mexico. Man uppskattar lågriskemittenter som ser långsiktigt på sin närvaro i Japan.

DIALOG: *Varför är det viktigt för Kommuninvest att ha en egen representant i Japan?*

KARICHO HIRATA: Japan är en mycket viktig upplåningsmarknad för Kommuninvest och jag tror man ser att betydande fördelar kan uppnås om man finns på plats lokalt. Kommuninvests tillväxt gör att upplåningen behöver öka och eftersom det fortfarande är förmånligt att låna i Japan är det naturligt att fortsätta låna här. Med en egen närvaro blir det lättare att bygga upp relationer och skaffa kunskap om den lokala marknadsutvecklingen.

DIALOG: *Vad är målsättningen?*

KARICHO HIRATA: Det primära målet är att möjliggöra en ökad upplåning i Japan till fortsatt attraktiva nivåer. Mitt arbete handlar om att marknadsföra Kommuninvest mer aktivt och stärka relationerna bland viktigare placerare och mäklarhus samt hos myndigheter. Vissa andra europeiska upplånare har varit mer aktiva än Kommuninvest de senaste åren, och det finns definitivt möjligheter för Kommuninvest att stärka sin position. Det vore också bra om varumärkeskännedomen kan öka bland privatpersoner, som är de slutliga investerarna i många av våra upplåningar i Japan. På lång sikt kommer nog hela Asien bli en mer betydande del av Kommuninvests utländska upplåning.

DIALOG: *Vilka trender talar för Kommuninvest i Japan?*

KARICHO HIRATA: Det är väl känt att sparkvoten i Japan är hög. Tidigare fanns en stor del av medlen på bankkonton, men nu när räntan är så låg söker sig en del av pengarna till högre avkastning. Det leder till en ökad efterfrågan på kapitalskyddade placeringar, och därmed på obligationer som ingår i dessa.

Japan har dessutom världens näst största reserv av utländsk valuta. Fram till nyligen var den helt investerad i amerikanska statsobligationer. Men den öppnas gradvis upp för andra högkvalitativa emittenter, och det kan vara en möjlighet för Kommuninvest. Man kommer bara att investera i utpräglade lågriskpapper

närvaron i Japan

”Det gläder mig mycket att få möjlighet att representera Kommuninvest. I Japan uppskattar man lågriskemittenter som ser långsiktigt på sin närvaro.”

från exempelvis Tyskland och de skandinaviska länderna.

Mycket tyder nu också på att obligationsutgivning i Japan kommer att förenklas, genom att registrering och dokumentation tillåts göras på engelska. Det skulle ha stor betydelse i att minska ledtiderna och kostnaderna för upplåning.

DIALOG: *Beskriv en typisk Kommuninvestupplåning?*

KARICHO HIRATA: Japanska hushåll är ofta den slutlige investeraren. Kommuninvests obligationer ingår som en del av en kapitalskyddad produkt där avkastningen är relaterad till en underliggande tillgång som exempelvis ett aktieindex, ett valutapar eller en råvara. Löptiden är ofta flera år, men lånen kan sägas upp om vissa i förväg uppsatta parametrar uppfylls.

DIALOG: *Vad ska Kommuninvest göra för att lyckas ännu bättre?*

KARICHO HIRATA: Sverige är välkänt i Japan, så det handlar framförallt om att öka kännedomen om Kommuninvest. Det blir viktigt att betona Kommuninvests mycket goda kreditvärdighet, långsiktighet och unika emittentprofil. Att kunna anpassa sina upplåningsprodukter till marknadens krav är viktigt, och att kunna agera snabbt är också en fördel. I Japan kan man låna billigt, särskilt om man är långsiktig och tydlig samt, inte minst, har god kreditvärdighet.

Kanichiro Hirata
Aktuell som Kommuninvests nye representant i Japan.
Ålder: 66.
Bor: Yokohama, tillsammans med sin fru. Två utflugna döttrar, 36 och 38 år gamla.
Intressen: Höghöjdsvandring, golf.

FYRA MÅNADER MED SVENSK KOMMUNOBLIGATION

”LYCKAD LANSE – FARHÅGORNA

Det var inte alldeles självklart att Kommuninvest skulle lyckas introducera en ny tillgångsklass – likvida kommunobligationer – på den svenska räntemarknaden. Marknaden är inte så van vid nya produkter och hade heller inte återhämtat sig riktigt efter finanskrisen. Men obligationerna är efterfrågade och Kommuninvest har visat att nyheter definitivt kan införas på marknaden. Målet är att investerare ska betrakta Kommuninvests obligationer som utbytbara mot statsobligationer.

Det var ett av Kommuninvests viktigare projekt under 2010, arbetet med att introducera Svensk Kommunobligation, ett obligationsprogram för kontinuerlig utgivning av upplåningsinstrument i löptider från 1 till 10 år. Behovet hade funnits länge och tajmingen var nu rätt – Kommuninvest hade visat sin styrka under finanskrisen, blivit alltmer känt och medlemstillväxten hade gjort att upplåningsvolymerna nått en tillräckligt hög nivå. Det fanns också en stor medvetenhet och beslutsamhet inom organisationen kring behovet av en större närvaro på den svenska marknaden.

Det var därför med en viss besvikelse, efter månader av intensiva förberedelser och positiva underhandskontakter med investerare, man i oktober tvingades skjuta upp lanseringen några veckor på grund av ett osäkert marknadsklimat.

Enligt Ulf Stejmar på Handelsbanken, en av de banker som bistod Kommuninvest inför lanseringen, var det viktigt både för marknaden och emittenten att inget gick fel. Att lansera en ny tillgångsklass var en stor händelse och programmet var strategiskt viktigt för Kommuninvest. ”Efter två år av osäkerhet på de finansiella marknaderna var det inte en självklarhet att investerarna skulle ta emot programmet med öppna armar. Det låg i allas intresse att vänta med lanseringen tills förutsättningarna var de rätta.”

Efter några veckor hade marknadsoron lagt sig och ett nytt emissionsdatum sattes till den 9 november. Denna gång gick det som planerat – emissionen om 15 miljarder i två obligationer sålde snabbt slut.

Fyra månader senare har ytterligare 20 miljarder emitterats och programmet har etablerat sig ordentligt på marknaden, berättar Christer Lindström, som ansvarar för Handelsbankens obligationshandel och står i daglig kontakt med investerarkollektivet.

”Kommuninvests obligationer har mottagits väl. Investerarna uppskattar Kommuninvest, produkten och inte minst att det har etablerats en organiserad andrahandsmarknad. Att veta att man vid behov snabbt kan omsätta pappret står mycket högt upp på investerarens önskelista.”

Eftersom obligationsprogrammet är tänkt att bli ett av Kommuninvests största

> ”Kommuninvest har genom introduktionen av en ny tillgångsklass bidragit till en av de största nyheterna på svensk penningmarknad de senaste tio åren.”
>
> **Christer Lindström**
> Chef för Handelsbankens obligationshandel

ERING
KOM PÅ SKAM”

och obligationerna kan handlas dagligen, är konsekvent och tydlig kommunikation med marknaden än viktigare än tidigare. ”Vi vill uppfattas som stabila och förutsägbara, och göra det vi sagt att vi ska göra”, berättar Pelle Holmertz, Kommuninvests treasurychef. ”Ju bättre kännedom investerarna har om Kommuninvest och vår unika profil som låntagare, desto snabbare tror vi spreaden till staten kan minska.”

Pelle Holmertz syftar på skillnaden i prissättning mellan Kommuninvests obligationer och likvärdiga obligationer utgivna av svenska staten. För närvarande uppgår den till 70-75 räntepunkter när upplåningen görs i Sverige, men bara till cirka 25 räntepunkter när upplåningen görs utomlands. ”Vi har svårt att förstå varför skillnaden är så stor och tror att den över tid kommer att minska.”

Målet är nämligen att få investerare att betrakta Kommuninvests obligationer som utbytbara mot statsobligationer. Ett viktigt steg på vägen är Finansinspektionens besked att investerare ur ett riskperspektiv kan behandla Kommuninvests obligationer på samma sätt som statsobligationer. Detta sätter ljuset på den riskjusterade avkastningen och bör tala till Kommuninvests fördel. ”Vi menar att spreaden enbart bör återspegla det faktum att statsobligationer är utgivna i större volymer och därmed har högre likviditet, och då bör spreaden sjunka”, säger Pelle Holmertz.

Christer Lindström på Handelsbanken håller med, men tror dock att det kan dröja. ”Prissättningen återspeglar tillgången på pengar i marknaden, är tillgången stor tenderar det att pressa ihop spreadarna. För närvarande ser vi inte några större tendenser till detta.”

Han ger Kommuninvest beröm för att med det svenska obligationsprogrammet ha vågat språnget. ”Vi var lite osäkra på om det skulle gå att introducera ett nytt program av det här slaget på marknaden, efter de senaste årens turbulens. Men Kommuninvest har genom introduktionen av en ny tillgångsklass bidragit till en av de största nyheterna på svensk penningmarknad de senaste tio åren.”

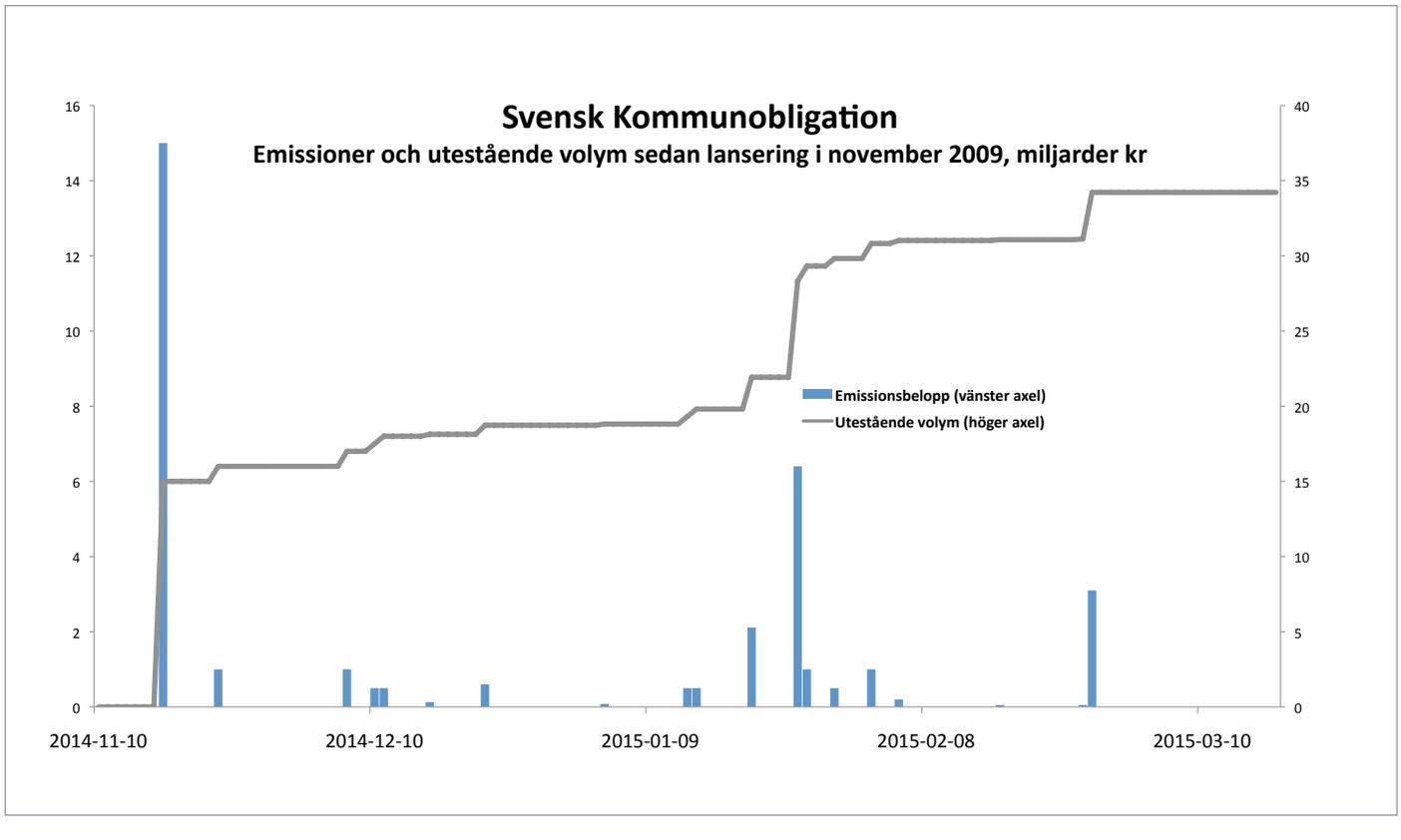

Sedan november 2010 har Kommuninvest emitterat totalt 34 miljarder kronor i Svensk kommunobligation, varav cirka 23 miljarder i obligation K1210 (förfall oktober 2012), 8 miljarder i K1508 (augusti 2015) och 3 miljarder i K1708 (augusti 2017).

Kommuninvests Finansseminarium

Jorden runt på fyra timmar. Med slutdestination i den svenska kommunsektorns verklighet.

Kommuninvests finansseminarium är kostnadsfritt och riktat till dem som arbetar med finansfrågor i kommuner, landsting och dess företag.

2011 års seminarier genomfördes under februari och mars i Göteborg, Malmö, Luleå, Stockholm, Örebro och Östersund.

Intresset var stort och omdömena positiva. På agendan fanns internationell och svensk omvärldsanalys, lärdomar från kapitalmarknaden, utmaningar för kommunsektorn, riskhantering, Kommuninvests finansstödsservice samt tydligt medlemsansvar.

Dialog bevakade finansseminariet i Göteborg. Då var Peter Westaway, chefekonom på Nomura bank, gästföreläsare. Nomura bank är en global aktör som en tid efter Lehman Brothers konkurs under finanskrisen tog över delar av deras verksamhet i Europa.

GÄSTFÖRELÄSARE

Varje finanseminarium hade utöver de ordinarie föreläsarna besök av en – och i vissa fall två – gästföreläsare. Deras närvaro var mycket uppskattad och de är en viktig del av Kommuninvests nätverk.

Robert Bergqvist, chefekonom, SEB.

Roger Josefsson, chefekonom, Danske Bank.

Cecilia Skingsley, analyschef för ränte- och valutahandel, Swedbank.

Peter Westaway, chefekonom Europa, Nomura.

Annika Winsth, chefekonom, Nordea.

José Marin Arcas, Chef över Euro Area Macroeconomic Developments Division på Europeiska centralbanken.

Pär Magnusson, Head of Scandinavian Research, Royal Bank of Scotland.

Stefan Ackerby, biträdande chefekonom, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Hitta balansen

Peter Westaway är chefekonom för Europa på Nomura bank. Den japanska banken är en global aktör som en tid efter Lehman Brothers konkurs under finanskrisen tog över delar av deras verksamhet. Föredraget genomsyras av ödmjukhet och erfarenhet. Peter har tidigare arbetat på the Bank of England med makroekonomiska prognoser och finansmarknadsanalyser.

Inledningsvis konstaterade Peter Westaway att det är en backig väg till återhämtning efter finanskrisen. Det gäller att hitta en balans i återtåget.

SKAKIG VÄG TILL ÅTERHÄMTNING

Tillväxtekonomierna utvecklas bra, men de riskerar att missköta sin anpassningsprocess. De utvecklade ekonomierna går också framåt, men rakt i motvind efter krisen. Nu måste de två mötas.

De politiskt ansvariga i Europa måste finna en medelväg mellan olika politiska alternativ. Potentiellt lämnar detta i högre grad än vanligt spelrum för politiska fel.

Den nationella skuldkrisen fortsätter att dominera, även om vi förväntar oss att den febrila atmosfär som råder på marknaden dämpas successivt under året.

Regeringarna i euroområdets periferi måste fortsätta med sina ekonomiska åtstramningar och strukturreformer, men de löper risk för ekonomisk stagnation eller politiskt motstånd. När regeringar lämnar ekonomiskt stöd måste de balansera oro över moraliska risker med åtgärder som innebär alltför betungande politiska villkor.

För Europeiska Centralbanken är det nödvändigt att väga för- och nackdelar med ytterligare nationella skuldköp och banken måste avgöra i vilken takt den ska vänja av de försvagade bankerna i euroområdets periferi från nödlikviditet. Knepigast av allt är beslutet om när räntorna ska börja höjas i ljuset av förbättrad tillväxt inom euroområdet och en inflation som hovrar runt 2-procentstaket. Liknande dilemman ställs brittiska politiska beslutsfattare inför, där vi tror att en aggressiv åtstramningspolitik inte kommer att vara tillräckligt för att slå av på takten på den fortsatta återhämtningen som drivs på av den privata sektorn, utan nedåtrisker finns i överflöd. Och Bank of England måste alternera mellan framtidsperspektivet med ett svagt underliggande prishöjningstryck och realiteten med en fortsatt hög total inflation. I likhet med andra balansakter kommer detta inte nödvändigtvis att innebära en särskilt angenäm resa.

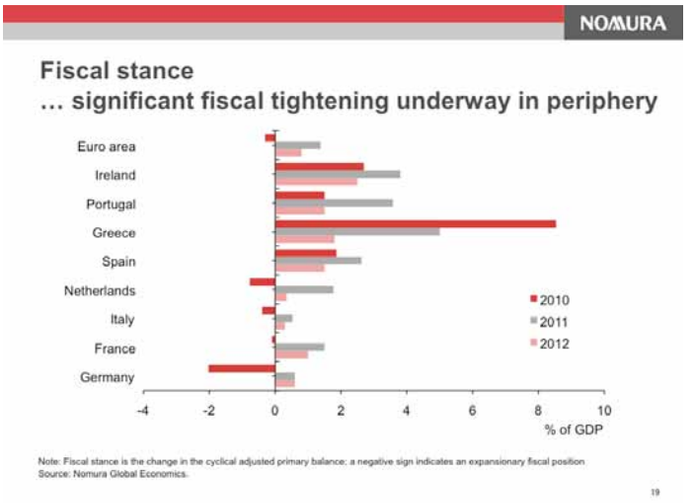

Diagrammet beskriver olika länders finanspolitiska åtstramningar 2010–2012. En negativ stapel indikerar utökning. Källa: Nomura Global Economics.

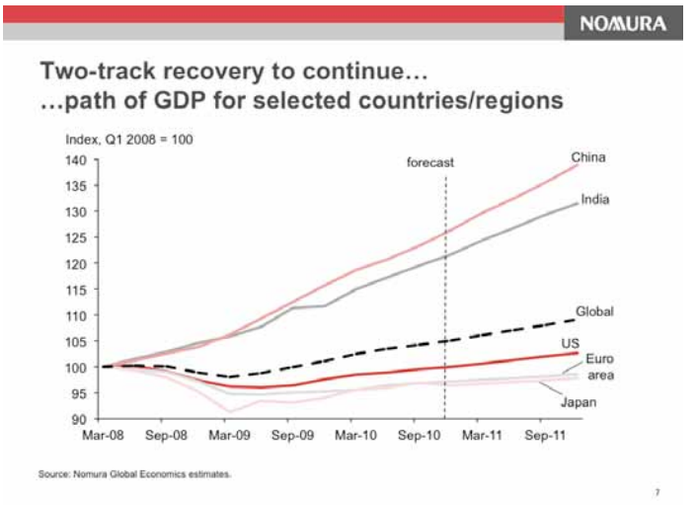

Nomura Global Economics prognos för BNP-utvecklingen för olika marknader.

Peter Westaway, chefekonom för Europa på Nomura bank, var gästföreläsare på Kommuninvests finansseminarium i Göteborg.

Den utvecklade världens återhämtning är inställd på att vara dämpad med anledning av den pågående bantningen av många offentliga ekonomier och en återhållsam finanspolitik , sade Peter Westaway. Med en bättre bas och färre efterdyningar är den nya världen, ledd av Asien, inställd på att växa kraftigt även i fortsättningen.

LÅNGSAM ÅTERHÄMTNING FÖR USA

Den ekonomiska återhämtningen från finanskrisen kommer att ta längre tid denna gång jämfört med tidigare kriser. En anledning enligt Peter Westaway är att många hushåll dras med stora lån. Detta är en typisk situation efter en bankkris.

INFLATIONSRISK

Peter Westaway såg en ökad inflation i Europa som styr Bank of England och Europeiska Centralbanken att höja räntan långt över de amerikanska och japanska centralbankernas nivåer. När det gäller tillväxtmarknaderna finns en risk för inflation, eftersom utländskt kapital väller in.

KREDITEFTERFRÅGAN PÅ VÄG UPP

Peter Westaway konstaterade att banksystemet är på väg tillbaka. Diagrammet visar skillnaden mellan tillgång och efterfrågan före, under och efter finanskrisens värsta dal 2008.

SITUATIONEN I MELLANÖSTERN

Samtidigt med att finansseminarierna genomfördes var den politiska situationen i Mellanöstern mycket instabil. Peter Westaways kollegor som är specialister på denna del av världen beskriver situationen som mycket oförutsägbar. Vid tiden för Westaways besök i Sverige var oljepriserna på väg upp.

MAT OCH RÅVARUPRISER

Efter en kraftig nedgång under finanskrisen är nu priserna på mat och råvaror på väg upp. Peter Westaway påpekade att detta faktum kan kollidera med utvecklingsländernas ökade krav på mer och bättre mat.

OM EURON

Trots en intensiv kritik mot euron är bedömningen från Peter Westaway att denna valuta inte kommer att kollapsa. I stället kommer flera nya länder på sikt att ansluta sig till euron. Dessutom har många länder skulder i euro. Om de lämnade valutasamarbetet, skulle deras situation bli svårare. Ytterligare en aspekt på eurons överlevnadsutsikter är en uppfattning hos många politiker att den gemensamma valutan främjar europasamarbetet.

OBS! Denna artikel återger inte Peter Westaways föreläsning i sin helhet, utan är enbart ett koncentrat.

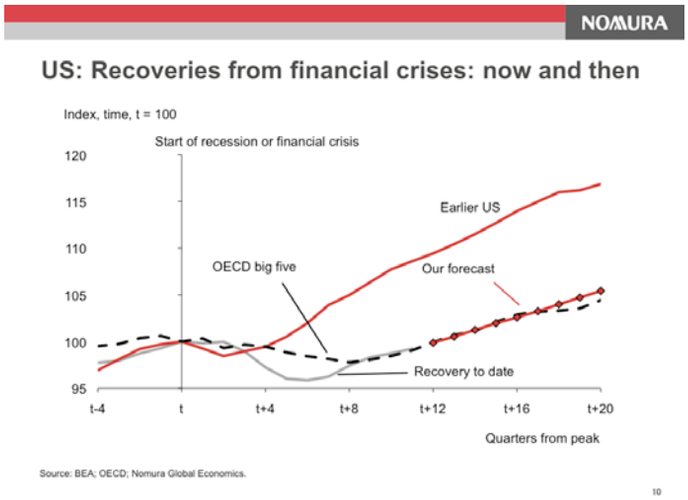

Som framgår av diagrammet är USA:s återhämtningstakt långt ifrån tidigare mönster. Höger axel visar kvartal från toppnivå. Källor: Federal Reserve och Nomura Global Economics.

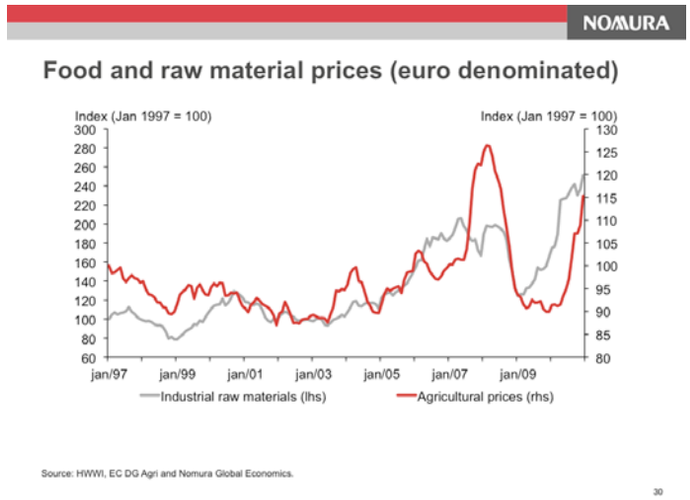

Historik. Matprisernas utveckling är markerade i röd färg och råvaruprisernas förlopp i grå färg. Källor: HWWI, EC DG Agri och Nomura Global Economics.

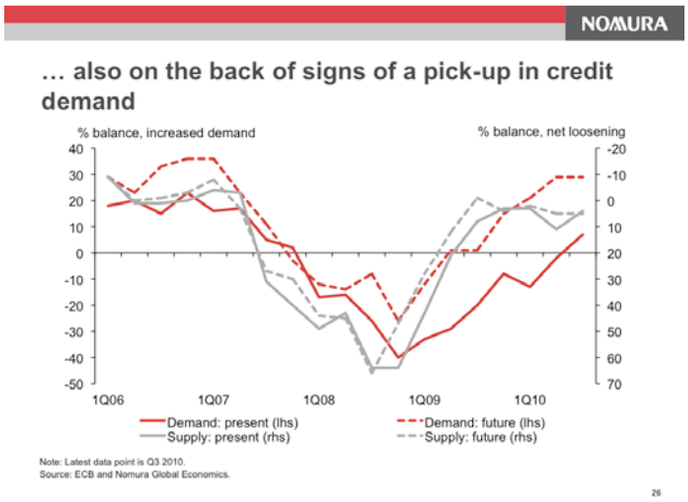

En dramatisk diskrepans mellan tillgång och efterfrågan på krediter under finanskrisen. Källor: ECB och Nomura Global Economics.

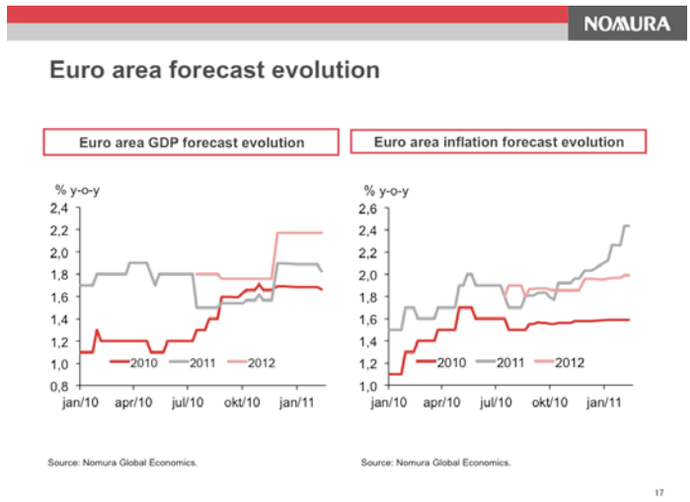

BNP och inflationsutveckling i Euro-området enligt investeringsbanken Nomura.

Fångade i vimlet

Intressant att få en internationell utblick. När det gäller satsning på svenskt obligationsprogram, tror jag att det är bra att öka andelen upplåning i Sverige.
Göran Eriksson, ekonomichef Eksta Bostads AB, Kungsbacka

Härligt att se föredragshållarnas höga kompetens. Fantastiskt nyttig information. Speciellt för mig som är ny i min roll som vd i företaget. Detta känns som ett bra tillfälle att skapa nätverk.
Leif Eriksson, vd Valbohem AB, Färgelanda

Väldigt nöjd med dagen. Det är första gången jag är med på ett finansseminarium. Jag vill lära mig mer om Kommuninvest och vilka utmaningar vi står inför.
Rebecca Baarman, ekonom, Lerums kommun

En givande dag. Särskilt avsnittet om borgensavgiften. Väldigt viktigt med det stöd vi får av Kommuninvest.
Niklas Anemo, ekonomichef, Tranemo kommun

Verkligen jättenyttigt. Jag är precis nyanställd och har inte arbetat med finansieringsfrågor tidigare.
Lizette Nilsson, ekonomichef i Bostads AB VätterHem, Jönköping

Väldigt intressanta frågor. Vi blev medlemmar i februari 2009. Bostadsbolaget har haft många projekt på gång.
Jarl Gustavsson, ekonomichef i Öckerö kommun

Stora, viktiga och svåra frågor. Alla vi små kommuner kan inte ha egen kunskapsutveckling. Därför känner vi ett väldigt stöd i Kommuninvest som delar med sig av kunskap.
Helene Ramert, ekonomichef i Ale kommun

Nyttigt seminarium. Jag behöver all input som jag kan få med tanke på att kommunens investeringsbehov har ökat kraftigt de senaste fyra åren.
Peter Jimmefors, ekonomichef i Lilla Edets kommun

Absolut nödvändigt forum för inspiration och kunskap. Träffas gärna tätare och då med färre ämnen och mer fördjupning och praktiska frågor.
Urban Sjögren, finansekonom, Lerums kommun

Navigationsstöd från

Pelle Holmertz är den olympiska simmarmedaljören som gjorde karriär i finansvärlden. Han är idag treasurychef på Kommuninvest, där han arbetar med upplåning och placering. Under detta seminariepass fick vi åka med på en resa i kapitalmarknadsland.

Pelle Holmertz, treasurychef på Kommuninvest.

Obligationsprogrammet etablerar ny upplåningsnivå

Löptid 2 år*	Basräntepunkter	Löptid 5 år*	Basräntepunkter
Enskild kommun	+15	Enskild kommun	+70
Bostäder	+30	Bostäder	+65
Kommuninvest	-12	Kommuninvest	+21
Staten	-70	Staten	-65

* = Uttryckt som spread mot Swapkurvan (Stibor)

Med en utlåningsmarginal på för närvarande 30 bp så är Kommuninvest allra oftast det billigaste alternativet även om man inkluderar enskilda kommuners direkta och indirekta kostnader för egna certifikats-, och obligationsprogram etc.

Uppgifter per 2011-01-31

www.kommuninvest.se 20

Jämförelsetabell upplåning.

Utvecklingen av Riksbankens styrränta är ständigt en källa till intresse och spekulationer. En faktor som bedöms viktig för utvecklingen är de svenska bostadspriserna. Publikfrågan om det finns en fastighetsbubbla bemötte Pelle Holmertz med ett stabilt lugn. Hans bedömning är att det har gått inflation i användningen av ordet »bubbla». Svenskarna lägger inte mer pengar på sitt boende än många andra länder, kommenterade Pelle. »Bostadssparandet har många gånger visat sig vara en bra sparform. Jag tror på den även i framtiden», sa Pelle Holmertz.

När det gäller styrräntan, har Riksbanken nämnt möjligheten att höja den med 50 punkter vid nästa tillfälle. Detta är ett sätt att ge signaler till lönerörelsen menade Pelle Holmertz. En för dyr lönerörelse riskerar att bli inflationsdrivande, och då kan styrräntan vara ett verktyg för att parera detta.

Själv tror inte Pelle Holmertz på någon radikal förändring av den långa räntan i närtid. Däremot kan de som lånar kort räkna med en uppgång.

OFTA STORA SKILLNADER MELLAN PROGNOS OCH UTFALL

Att bedöma ränteutveckling är svårt, menade Holmertz. Detta bekräftar också historien. När man granskar genomsnittliga förväntningar jämfört med utfall, är skillnaderna periodvis mycket stora.

VEM SKA MAN TRO PÅ?

Med en liten linkning till den svenske sångaren och låtskrivaren Thomas Di Leva, visade Pelle Holmertz en powerpointbild med frågan »Vem ska jag tro på?» I nästa andetag påpekade Holmertz att alla de som var gäster på finansseminariet, huvudsakligen ekonomichefer på kommuner och deras bolag, ofta är mer lämpade än makroekonomerna att bedöma ränteutvecklingen. »Ni sitter närmare verkligheten och har tillgång till bra information.» Den kommunala sektorn utgör en stor andel av Sveriges ekonomi. Just nu visar den ett ekonomiskt överskott på drygt 14 miljarder.

Naturligt är att göra en sammanvägning av olika åsikter och teorier. »Lämpliga källor är Riksbanken, banker, finansmarknaden, Kommuninvest och som sagt egna prognoser», sa Pelle Holmertz.

DEN SENASTE KRISEN VAR MYCKET ALLVARLIG

Finanskrisen har satt sina spår. För USA:s del var kollapsen med Lehman Brothers konkurs som det mest uppseendeväckande fallet den största bankkraschen i landets historia. Bankerna tappade 85 procent av sitt värde under denna period.

Pelle Holmerz tillade också att skulle något allvarligt inträffa i världsekonomin just nu, har många europeiska banker inte mycket krut kvar. En viktig orsak till krisen var att många aktörer lånade ut långt, men hade en kort återfinansiering.

Efter en kraftig ökning av den långa återfinansieringen har den nu minskat. »Vi har en tendens att glömma fort», kommenterade Pelle.

STOR FRAMGÅNG FÖR SVENSKT OBLIGATIONSPROGRAM

Pelle Holmertz berättade om Kommuninvests satsning på ett långsiktigt svenskt obligationsprogram. »Vårt varumärke har blivit så starkt att det var dags för denna lansering.» Det ska ses som kommunsektorns egna obligationsprogram och har rönt stor framgång på marknaden. Fram till årsskiftet 2010 emitterades cirka 20 miljarder och under 2011 har ytterligare 13 miljarder emitterats. Nu har vi ett ramverk vilket gör det mycket enkelt att ge ut ytterligare obligationer alltefter behov.

Trettio stora institutioner har nu investerat i Kommuninvests svenska obligationsprogram. Den första utgivningen blev fulltecknad på en och en halv timme.

Pelle Holmertz berättade att det nya obligationsprogrammet kan resultera i en lägre räntenivå motsvarande en halv procentenhet.

Avslutningsvis presenterade Pelle ett antal olika analys- och informationsinstrument som finns tillgängliga via internet.

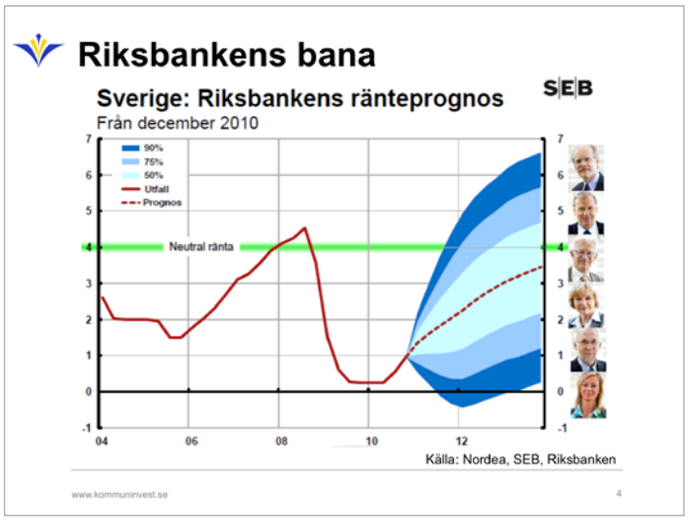

Var hamnar Riksbankens ränta? Buden är många. Källa: Nordea, SEB och Riksbanken

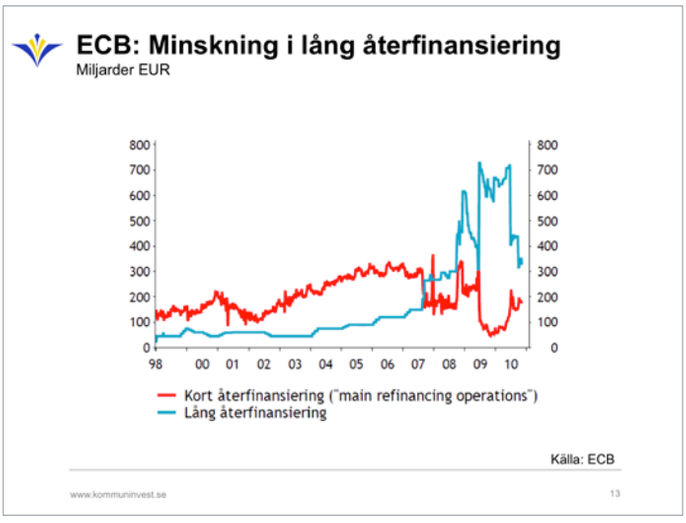

Efter att den långa återfinansieringen ökade kraftigt som en följd av finanskrisen har nu volymen minskat rejält. Källa: ECB.

Maria Viimne,
vice vd på Kommuninvest.

Kommunal skuldbok – ett sätt att få bättre kunskap om den kommunala sektorns finansieringsarbete

Maria Viimne är vice vd på Kommuninvest. Hon lämnade en rapport om Kommuninvests framgångsrika utveckling under 25 år. I dag är verksamheten ett grundfundament i den kommunala finansiella sektorn.

Under presentationen pekade Maria även på möjligheten att fånga kunskap om den kommunala sektorns samlade kreditsituation. Arbetsnamnet är Skuldboken.

Syftet med en kommunal skuldbok är att undersöka hur finanskrisen påverkade kommunsektorns refinansieringsmöjligheter. Resultatet är tänkt att användas vid en analys av kommunsektorns refinansieringsrisker. Rapporten ger också möjlighet för varje medlem att jämföra sin egen skuldförvaltning med kollegor i andra kommuner och landsting. Materialet ger även goda möjligheter att skapa en modell för att simulera utvecklingen av räntekostnader.

»Vi är inte ute efter enskilda affärsöverenskommelser, utan en sammanställning av offentliga sektorns skuldstruktur», sa Maria Viimne. Därför betonade hon att det kan vara helt okej att anonymisera inlämnade underlag.

Maria Viimne betonade att projektet kring skuldboken är en del av Kommuninvests uppgift att förmedla kunskap i ämnet finansiering. Som en följd av detta arbetar Kommuninvest även med externa samarbetspartners inom området forskning och utveckling.

BASEL III

Under sitt pass redovisade Maria Viimne effekterna av Basel III. De nya kraven på kapital och likviditet i banker kommer att öka jämfört med tidigare. För att Basel III ska gälla som lag i Sverige krävs först att reglerna blir en del av EU-rätten. Ett förslag om justering i EU väntas under våren 2011. Efter behandling väntas de slutliga reglerna står klara tidigast i slutet av år 2011. Siktet är att regelverket ska träda i kraft den 1 januari 2013 med vissa övergångsregler.

Kommuninvests chefekonom:

Sverige står stadigt och är väl rustat för framtiden

Lena Bäcker är chefekonom på Kommuninvest. Hennes budskap till seminariedeltagarna var i huvudsak ljust. Världsekonomin har vänt. Sverige står starkt efter den senaste finanskrisen. Men fortfarande kvarstår stora utmaningar…

Sverige har en stabil position till följd av starka nationella finans- och budgetpolitiska ramverk, inledde Lena Bäcker. En lärdom av finanskrisen är att stabila finansieringskällor har blivit allt viktigare. Landstingens och kommunernas investeringar under krisen bidrog till Sveriges stabilitet.

Intressant att notera är att kommunsektorns låneskuld (380 miljarder) av BNP varit stabil under lång tid medan landets statsskuld varit utsatt för betydligt större rörelser över tid.

I takt med att konjunkturen sakteliga vänder uppåt kommer skatteintäkterna att öka och kostnaderna för arbetslösheten att sjunka vilket gynnar kommunsektorn i en positiv riktning.

Under 2010 beräknas kommunsektorn göra ett positivt resultat om ca 21 miljarder kronor där en SCB-undersökning visar på att drygt nittio procent av kommunsektorn kommer att redovisa ett positivt resultat före extraordinära poster för 2010.

MILJONPROGRAMMET 2.0

Lena Bäcker berörde även den stora utmaningen som upprustningen av miljonprogrammet utgör. Var fjärde svensk bor i något av miljonprogramsområdena.

Enbart investeringsbehovet för upprustningen under mark i form av insatser kopplade till avlopp, vatten, sanitet med mera är beräknat till 150 miljarder kronor.

BRA UTGÅNGSLÄGE GER KOMMUNSEKTORN ÖVERSKOTT 2011

Med en fortsatt god tillväxt i Sverige finns ett bra utgångsläge för överskott även 2011.

Under 2011 beräknas kommunsektorn erhålla ett överskott på sju miljarder, vilket är fyra miljarder bättre än tidigare SKL-prognos.

Att kommunerna och landstingen i hög grad agerar långsiktigt är tydligt med tanke på det goda resultatet i år och överskott även nästa år. Det kommer dock ta några år innan skatteunderlaget växer i en normal takt.

Från och med 2012 visar kalkylerna på ett begränsat utrymme. Läget är mer bekymmersamt för landstingen än för kommunerna.

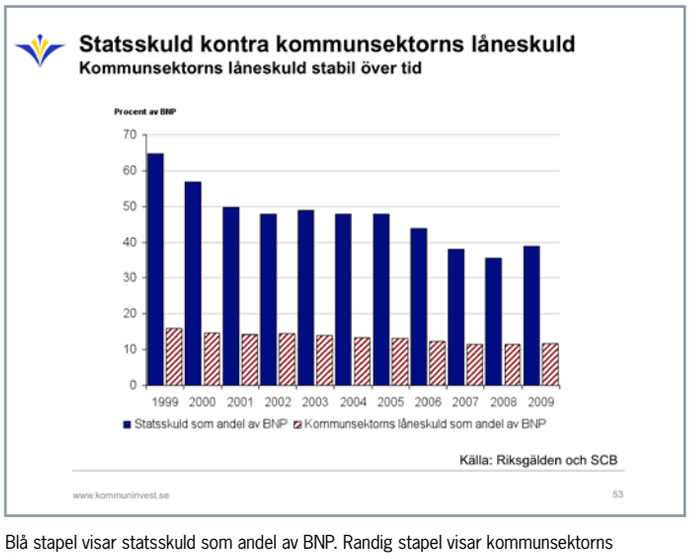

Blå stapel visar statsskuld som andel av BNP. Randig stapel visar kommunsektorns låneskuld som andel av BNP. Källa: Riksgälden och SCB.

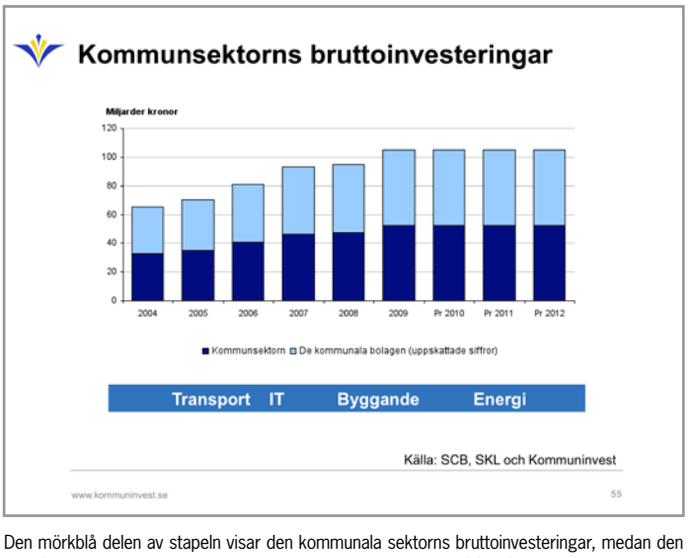

Den mörkblå delen av stapeln visar den kommunala sektorns bruttoinvesteringar, medan den ljusblå visar de kommunala bolagens bruttoinvesteringar. Källa: SCB, SKL och Kommuninvest.

Svenska kommuner finansierar sig för kort

Rubrikens budskap är formulerat av Krister Frödin, chef för avdelningen Utlåning & Rådgivning på Kommuninvest. Han talade om ämnet riskhantering. En av hans favorituppmaningar till finansfolk i den kommunala sektorn är att inte låna för kort. Kommuninvests rekommendation är att maximalt 20 procent av lånen omsätts varje enskilt kalenderår.

Krister Frödin har noterat en beteendeförändring sedan finanskrisen. Hösten 2009 hanterade merparten av låntagarna i den kommunala sektorn sin ränterisk, men inte refinansieringsrisken. Då var ungefär hälften av kommunsektorns låneskuld kortfristig (90 dagar eller kortare). Och av nyutlåningen var siffran 70 procent. I dag är det fler kommunala låntagare som hanterar refinansieringsrisken. Kommuninvests andel kortfristig nyutlåning har minskat till ungefär 50 procent. Men Krister Frödin är ändå inte nöjd. »Kapitalbindningstiden bör bli ännu längre. Vill många av våra medlemmar låna kort, måste Kommuninvest som en följd låna upp kort. Då uppstår en systemrisk där man blir väldigt beroende av en väl fungerande kortfristig upplåningsmarknad. Det är därför viktigt att ha en god spridning över tid på sina lån. Vår rekommendation är att maximalt 20 procent av lånen omsätts varje enskilt kalenderår.

KOMMUNINVESTS UPPLÅNINGSREKOMMENDATION

Kommuninvests låntagare kan ha 100 procent av sin upplåning via Kommuninvest och samtidigt uppfylla krav på effektiv finansiering samt minimering av likviditets- och marknadsrisker. »Kommuninvests låntagare bör välja den långivare som vid utvärdering av samtliga direkta och indirekta upplåningskostnader samt risker relaterade till upplåningen erbjuder den mest effektiva lösningen», menar Krister Frödin.

Kommuninvest stödjer diversifierad upplåning som metod att reducera marknads- och likviditetsrisk. Och upplåning via Kommuninvest är att betrakta som diversifierad upplåning, eftersom Kommuninvest:

- Har en högt diversifierad egen upplåning, med starkt fokus på minimering av marknads- och likviditetsrisker.
- Är Sveriges Kommungäld och har som ett av sina främsta syften att i alla marknadslägen kunna förse svenska kommuner och landsting med finansiering. Till detta bidrar rollen som penningpolitisk motpart i Riksbanken och Kommuninvests tillgång till Riksbankens kreditfaciliteter.

Det finns också fristående analytiker som betraktar Kommuninvest på det sätt vi själva gör, berättar Krister Frödin. En av dem har sagt. »Max 50 procent av låneskulden hos en enskild kreditgivare, med undantag för Kommuninvest där andelen kan vara upp till 100 procent.»

SE UPP FÖR EGNA UPPLÅNINGSPROGRAM

Det kan kanske vara frestande för en kommun att fundera på ett eget upplåningsprogram, kommenterar Krister Frödin. Bankernas nya affärsstrategi riktad till kommunerna tycks fokusera på att verka som förmedlare/arrangör av upplåningsprogram snarare än som utlånare. Det som händer om många av medlemmarna sätter upp egna program är att man minskar effektiviteten i samarbetet. Det vill säga att samarbetet får betala lite högre upplåningskostnad på grund av att flera olika kommunupplånare ger en mer spridd prisbild och att det i sig driver allas priser uppåt.

Tittar man på Kommuninvests aktuella svenska obligationsprogram, ser man att detta har en betydligt starkare position i förhållande till en kommun som ger sig ut på upplåningsmarknaden på egen hand.

Kommuninvests rekommendation

Tre normportföljer
- Kort
- Neutral
- Lång

Normportfölj	Kort	Neutral	Lång
< 1år	50%	40%	25%
1 – 3 år	20%	15%	15%
3 – 5 år	15%	15%	20%
5 – 7 år	10%	15%	20%
7 – 10 år	5%	15%	20%
Snitträntebindning	2,1	3,1	4,0

www.kommuninvest.se 79

Krister Frödin gav seminariedeltagarna råd beträffande fördelning av räntebindning i normportfölj. Val av en normportfölj ska göras utifrån känslighetsanalys, simuleringar och förmåga att klara kostnadssvängningar.

Krister Frödin, chef för Utlåning & Rådgivning på Kommuninvest.

Kommuninvests nya förbättrade finansstöd

Entusiasmen för Kommuninvests uppdaterade finansstöd hos Nedim Murtic gick inte att ta miste på. Nedim är finansrådgivare på Kommuninvests avdelning för Utlåning & Rådgivning. Han tror på ökad användning av finansstödstjänsten som i princip är kostnadsfri för Kommuninvests samtliga medlemmar. Ett par tjänster som förbättrats är utvärdering av offerter samt finanspolicy.

FINANSIELL ANALYS
Kommuninvest tillhandahåller en möjlighet för en kommun att jämföra sina finansiella nyckeltal med andra kommuner. Tidsserier om fem år visas. Jämförelsen kan göras antingen mot samtliga Kommuninvests medlemmar eller mot vissa undergrupper av dessa.

FINANSPOLICY
I tjänsten finanspolicy ges förslag till utformning av finanspolicy samt hjälptexter som stöd för arbetet med att ta fram policyn. Här beskriver vi också arbetet med riskhantering och förslag till val av normportföljer för kapital- och räntebindning.

SKULDBERÄKNING
Skuldberäkningen är ett verktyg som ger en samlad bild av den nuvarande lånesituationen. Sammanställningen innehåller bland annat total skuld, andel fast respektive rörlig ränta, genomsnittlig räntebindningstid och genomsnittlig ränta. Skuldberäkningen erbjuder flera olika rapporter för analys av skuldportföljen. Möjlighet finns också att simulera effekter av ränteförändringar.

BENCHMARK
Benchmarkmodellen, som är tillgänglig på samma länk, ger möjlighet att jämföra den egna kreditportföljens utveckling med relevanta indexserier.

MARKNADSINFORMATION
Tjänsten marknadsinformation erbjuder lättåskådlig realtidsinformation om räntor och valutakurser samt kontinuerligt uppdaterade ekonomiska nyheter. Alla ränte- och valutakurser presenteras i överskådliga grafer och ett års historik finns sparad. Historiken kan enkelt överföras till excel. Marknadsinformationen ger också möjlighet att jämföra utvecklingen av två olika räntor eller valutor.

OFFERTFÖRFRÅGAN OCH UTVÄRDERING
För att underlätta arbetet med låneupphandling och utvärdering av lämnade offerter erbjuds en mall för offertförfrågan och ett formulär för utvärdering av de olika offerterna. Utvärderingsformuläret hjälper till att jämföra offererade alternativ som till exempel har olika räntedagsberäkningar samt olika antal räntebetalningsdagar. Formuläret visar på ett enkelt sätt hur räntekostnaden för de olika offererade alternativen skiljer sig åt.

Nedim Murtic, finansrådgivare på Kommuninvest.

Kommunala borgensavgifter

Även om kommunala bostadsaktiebolag har ett allmännyttigt syfte måste relationerna mellan kommunen och bolaget vara konsekvent affärsmässiga och deras respektive ekonomi hållas åtskilda så att någon subventionering eller värdeöverföring i endera riktningen inte sker. Detta innebär att lånevillkoren för ett kommunalt bostadsaktiebolag inte får påverkas av att det är en kommun som äger bolaget. Om till exempel kommunen ingår ett borgensåtagande för sitt bostadsaktiebolag ska en marknadsmässig avgift tas ut av företaget.

Den inledande texten i denna ingress är hämtad från regeringens proposition om en ny lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Finansseminariets deltagare i Göteborg visade stort intresse för detta ämne som redovisades av Kommuninvests chefsjurist Ulf Jivmark.

Lagen, som trädde i kraft den 1 januari 2011, förtydligar definitionen av kommunala bolag och ställer nya krav på hur verksamheten bedrivs. Bolagen ska driva verksamheten enligt affärsmässiga principer med normala avkastningskrav. I fokus på detta seminarium var borgensavgiften.

HUVUDPRINCIPER FÖR KOMMUNAL BORGEN

Utgångspunkten för de nya reglerna är EU-kommissionens riktlinjer gällande statligt stöd i form av garantier (EGT 2008/C 155/02).

- Bedömningen ska grunda sig på en jämförelse med vilka villkor en privat investerare under normala marknadsvillkor skulle ställa en garanti.
- Garantier ska normalt ersättas till marknadspris.
- Finns inget marknadspris som riktmärke, ska den totala finansiella kostnaden av det garanterade lånet, inklusive räntesatsen på lånet och garantiavgiften, jämföras med marknadspriset på ett motsvarande lån utan garanti.
- Kommissionen godtar inte att garantiavgiften fastställs till en enda nivå som gäller för en hel bransch eller för samtliga kommunala bolag.
- Stödet beviljas vid den tidpunkt garantin utställs.

Ett gemensamt arbete pågår mellan SKL, SABO och Kommuninvest för att ta fram en modell för hur borgensavgiften kan beräknas, berättade Ulf Jivmark.

Faktorer som kommer att påverka beräkningsmodellen är förutsättningar för bostadsbolaget och konkurrenter på orten, bostadsbolagets ekonomiska ställning, tillgång till finansieringskällor, användning av pantbrev samt bankernas prisstrategier.

Huvudfrågeställningen vid prissättning av borgensavgiften är hur en privat investerare skulle agerat under normala omständigheter. Tillsammans med seminariepubliken konstaterade Ulf Jivmark att många kommuner har så svaga bostadsmarknader att man inte kan hitta en privat finansiär som referensjämförelse.

»Vi kommer inte att kunna gå ut med en allmän rekommendation, men väl med en modell och kriterier beträffande hur man kan räkna», berättade Ulf Jivmark. Dessa upplysningar kommer Kommuninvest att skicka till sina medlemmar så snart arbetet är slutfört.

Ulf Jivmark ser framför sig att kommunerna tar fram en prissättningsmodell. Han betonade värdet av en öppen dialog mellan kommunen och det kommunala bostadsbolaget.

Ulf Jivmark, chefsjurist på Kommuninvest.

Tillsammans bär vi på en bra idé

Om Kommuninvest i går, i dag och i morgon.

Tillsammans bär vi på en bra idé. Om Kommuninvest i går, i dag och i morgon. En bok som både blickar bakåt och framåt.

Jubileumsbok berättar om resan hittills.

Och om fortsättningen…

I den alldeles nyskrivna historie- och framtidsboken »Tillsammans bär vi på en bra idé» berättas den spännande historien om verksamheten som växte till att bli en kommungäld för Sveriges landsting och kommuner. Men boken nöjer sig inte med ett bokslut av åren 1986–2011. Den vill också inspirera för framtiden och blickar därför även framåt mot nya utmaningar för det svenska lokalsamhället.

I boken samsas politiker från de olika blocken, tjänstemän, näringslivsföreträdare och vanliga medborgare. Helt i linje med Kommuninvests grundidé – samverkan.

Kommuninvest grundades 1986. Då var man nio kommuner och landstinget i Örebro län. 25 år senare är 254 kommuner och sju landsting medlemmar i den verksamhet som startades med en stark idé. Tillsammans får vi bättre lånevillkor än var och en för sig.

Framgången var inte given. Det har funnits medkrafter och motkrafter under resans gång. Ett tydligt motstånd fanns hos de traditionella bankerna, som såg ett hot i uppstickaren.

MÖT IDÉGIVAREN, DEN FÖRSTE SUPPORTERN, DÖRRÖPPNAREN, POLITIKERNA, FINANSVÄRLDENS AKTÖRER OCH TJÄNSTEMÄNNEN

I boken intervjuas ett antal pionjärer och andra personer som har haft betydelse för Kommuninvests utveckling. Som läsare får man bland annat möta Kommuninvests första ordförande Ingrid Fransson, f.d statsminister Göran Persson, Kjell-Olof Feldt, Mats Odell och förstås idégivaren Lars M Andersson. Boken har haft en ambition med samtalen med alla dem som har arbetat med att förverkliga idén. Den är att förmedla den lyckokänsla man har när man arbetat hårt och kommer ut på andra sidan och ser att man lyckats.

INTE BARA TITT I BACKSPEGELN

Men boken innehåller inte enbart samtal kring historien. Här träffar vi entreprenören Emma Knaggård-Wendt, född samma år som Kommuninvest. Hon berättar om sin tro på Sverige och framtida företagsamhet. Och Ansam al-Hassan, flyktingen från Irak som numera bor i Vivalla i Örebro där hon är medlem i hembygdsföreningen och stolt skattebetalare! Vi träffar även Pernilla Sandin, som arbetar med finansfrågor i Gävle kommun, och får hennes syn på kommunala sektorns attraktionskraft.

I boken beskrivs också hur Kommuninvest arbetar och vilka resultat verksamheten har skapat för sina medlemmar.

RECEPT GER BOKEN EN EXTRA KRYDDA

Samtliga medverkande i boken presenterar ett personligt recept på en maträtt de tycker om. Vad sägs om latinamerikanska empanadas, drömkakor, pernodflamberad hummer, räkostspätta, kycklinggryta Blue Lagoon, Tommys sillsallad eller Marias pannkakstårta? Vill du ha en påminnelse om sommar och sol? Ja då ska du laga f.d. finansminister Kjell-Olof Feldts fläderblomsparfait.

I boken finns också en mängd spännande matrecept. Kanske hittar du en ny favorit?

SAMTAL MED FOTOGRAFEN OCH SAMTIDSSKILDRAREN JENS ASSUR

TILLBAKA

Jens Assur är en internationellt känd stillbilds- och filmfotograf. Han har – trots sin relativa ungdom, född 1970 – en lång erfarenhet som pressfotograf och har tilldelats utmärkelser som »Årets pressfotograf» och »Årets nyhetsbild». I bagaget har han erfarenhet från bildreportage i bland annat Rwanda, Somalia och forna Jugoslavien. Jens har bland annat beskrivit Nelson Mandelas första dag som president i Sydafrika och hur Hells Angels kom till Sverige.

Just nu är Jens Assur aktuell med fotoprojektet »Hunger». Genom detta arbete vill han skapa ett samtal kring hur vi människor behandlar den värld vi lever i.

– Runt om oss i världen lever människor i ständig och plågsam hunger. Den hunger som härskar i det industriella överflödssamhället är en annan typ av hunger», kommenterar Jens Assur.

Samtidsskildraren Jens Assur ser att vår tids största fråga handlar om hur vi ska få en miljö i gungning att samspela med en ekonomi i gungning.

TILL VI

Kärnan i »Hunger» är fem fotoböcker och en stor fotoutställning. Under en tremånadersperiod skickades böckerna till 1 000 utvalda opinionsbildare i Sverige. Materialet – som har Lantbrukarnas Riksförbund som ekonomisk sponsor – fick stor uppmärksamhet. Ändå tycker inte Jens Assur att frågan om hur vi hanterar den planet vi lever på, är tillräckligt högt placerad på politikernas agenda.

BILDEN ÄR EN KONSTFORM MED SPECIELLA EGENSKAPER

Vårt samtal kommer in på medievillkoren i dagens höghastighetssamhälle. Många människor låter ett par futtiga sekunder avgöra om man ska ägna ett ämne uppmärksamhet eller inte. Hur påverkar detta faktum Jens Assurs arbete som journalist?

– Svårigheterna att kommunicera gör det än viktigare för mig att försöka nå fram. Här är bildens styrka tydlig. Bilden är en konstform som man kan läsa och förstå på ett väldigt direkt sätt, eftersom den kan komprimera ett skeende på ett sätt som andra medier har svårt att klara.

ATT BERÖRA ÄR DET VIKTIGASTE AV ALLT

Utställningen »Hunger» ser Jens Assur på sitt sätt som en ännu starkare del av projektet än de fem böcker som kommer att säljas samlade i en kassettkartong.

– Det har varit jättespännande att göra böckerna. Men utställningen är en speciellt bra form, eftersom den öppnar för tankar och reflexioner när människor är tillsammans.

Ett bra foto ska beröra menar Jens Assur.

– Det ska ha innehåll och estetik som gör att innehållet lyfts fram. Estetik är en del av bildkonstnärens språk. För att skapa ett bra fotografi behövs insikt i vad man vill åstadkomma. Det finns två skickligheter: En teknisk kompetens och en intellektuell. Båda behövs för att framställa en bra bild. Att beröra är det viktigaste. Det finns musiker som inte kan sjunga rent, men som trots det berör djupt.

MER ÄN EN IAKTTAGARE

Jens Assur har funnits på plats vid ett antal historiska händelser. På vilket sätt påverkar han som fotograf och filmare själv den berättelse han återger?

– I alla projekt jag genomför tar jag med min sociala kontext. Så är det. Även om det finns en idé om objektivitet, så är allt subjektivt. Detta måste man förstå. Vi alla är präglade av vår bakgrund.

Det finns fotografer som säger att de inte tar ställning, utan enbart förmedlar en händelse, och överlåter åt andra att arbeta för en förändring. Jens Assur tillhör inte denna grupp. Tvärtom.

– Det är främmande för mig att enbart vara iakttagare. I stället blir jag mer och mer engagerad i arbetet för att förändra.

HUNGER ÄR BÅDE MÄNNISKANS FÖRBANNELSE OCH LYCKA

Jens Assur har både en ljus och mörk bild av framtiden. Han är bekymrad över att leva i en tid som är så fokuserad på den enskilda individens ekonomiska framgång. Det finns ett medietryck som pressar fram uppfattningen att framgång är lika med pengar, tycker Jens.

– Reklamen bygger på att vi alla blir lyckliga som konsumenter. Men i slutänden handlar det om att försöka få en värld där alla mår bra, kan äta sig mätta och har tak över huvudet.

Enligt statistik från Förenta Nationerna svälter en miljard av de ungefär sju miljarder människor som finns på vår jord just nu. Och fler invånare kommer vi att bli. Prognosen för år 2050 är nio miljarder.

Trots denna tillväxt finns det experter som menar att det är fullt möjligt att föda alla invånare.* En väg är bland annat utveckling som kan förbättra avkastning av spannmål avsevärt. Experimentodlingar utanför London kan ge avkastning på tio ton vete per hektar, medan motsvarande avkastning i Afrika kanske ligger på ett ton. Experimentfältets mest framgångsrika yta har använt bästa gödsel och bästa utsäde. Är kritiken mot intensivjordbruk bara ett lyxfenomen för oss i de rika länderna?

– Jag känner inte till dessa rapporter och kan därför inte kommentera dem i detalj.

* The Economist 24 februari 2011

Vi svenskar slänger en tredjedel av all den mat vi köper.

I slutänden handlar det om att försöka få en värld där alla mår bra, kan äta sig mätta och har tak över huvudet.

Det kan säkert vara intressant, men det är viktigt att inte tro att det är andra som ska lösa problem i samhället, säger Jens Assur.

Han är övertygad om att vi i väst under alla omständigheter måste ställa om. Och att denna utveckling måste komma inifrån varje individ. Som ett exempel på beteende som går att påverka, berättar Jens att vi i Sverige kastar en tredjedel av all den mat vi köper.

Temat Hunger i Jens Assurs bokserie och utställning handlar inte enbart om svält. Den handlar om att vi vill ha mer. Om girighet – viljan att ha mer än vad man egentligen behöver. Jens Assur betonar skillnaden i följande två perspektiv: Hunger efter stora portioner eller efter sunda portioner? Här har vi ett val. Och Jens Assur menar att vi kan välja rätt.

För Jens är hunger människans förbannelse. Men också människans lycka om hungern används för att utveckla och skapa.

HETSÄTARE

– Vi måste lämna den konsumtionskultur som vi lever i. Jorden klarar inte den konsumtionstakt vi har. Jag tror inte att konstant tillväxt är möjligt längre.

Jens Assur jämför välfärdsmänniskans glupska aptit på materialistiska ting med bulimi, en ätstörning som innebär att man under vissa perioder vräker i sig mat för att sedan kräkas upp den. Han berättar om sin morfar, som köpte en matsalsmöbel som han behöll under resten av sitt liv. Jens pekar på köksreklam som uppmanar oss att kasta köksluckorna när vi tröttnat på dem för att köpa nya och på att det anses fult att ha en och samma jacka länge.

Jens Assur ställer frågan varför så många svenskar mår så bra på sin semester. I nästa andetag ger han svaret.

– På semestern har man tid för sig själv och sin familj. Att detta utrymme inte finns i vardagen är ett tecken på att allt inte är sunt.

FÖRÄNDRING GER LIVSKVALITET

Jens Assur är övertygad om att vi måste skapa en värdeförändring. Det handlar om att göra val. Både för den egna plånboken och samhället i stort. Här tycker Jens Assur att dagens politik i hög utsträckning handlar om att ge väljarna mer i plånboken. I stället borde det handla mer om visioner och modet att ta drastiska politiska beslut. Ett exempel som Jens pekar på är jordens riktigt stora städer. Här borde bilförbud införas, anser han.

Klarar vi av att ändra på vår konsumtionshets, så kommer detta att leda till ett sundare klimat och en bättre miljö i dubbel bemärkelse. Jens Assur tror också att en förändring skulle frigöra mer tid som vi människor kan använda till kvalitet.

Här leder samtalet in på skillnaden mellan läpparnas bekännelse och verklig handling. Är vi människor som lever i tillväxtsamhället beredda att ändra på vårt beteende eller är vi för bekväma? Och varför ska jag avstå, när min granne inte avstår?

Jens Assur menar att man inte längre kan se till sina egna behov och strunta i andras. Han ser resonemanget om att jag-samhällets förträfflighet är befängt, eftersom vi människor inte kan klara oss i ensamhet.

– Vi måste tillbaka till vi.

Varje dygn flyttar 250 000 människor från landsbygden till någon av världens städer.

Välkomna som medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening

VÄRMDÖ KOMMUN
260 -2010

FOLKMÄNGD: 38 301 PERSONER

NORRTÄLJE KOMMUN
261-2011

FOLKMÄNGD: 56 080 PERSONER

Tillsammans bär vi på en bra idé.

Nytt telefonnummer till Kommuninvests växel.

010-470 87 00

Nuvarande växelnummer samt alla befintliga anknytningsnummer kommer att finnas kvar parallellt, under en övergångsperiod.

Alla anknytningsnummer kommer successivt att bytas ut under 2011. När detta sker kommer det att meddelas på vår hemsida. Detta innebär att det nummer som visas i telefonens display tillhör den nya nummerserien trots att man har ringt till något av de gamla numren.

Den nya telefonväxeln har många tekniska och administrativa fördelar, som betyder att vi kan ge ännu bättre telefonservice.

Lars-Gunnar Nyqvist
IT-chef

Vill du ha Dialog i digital form?

Är du intresserad av att ersätta din nuvarande pappersutgåva av Kommuninvest Dialog med en digital variant? Kontakta Lucas Kolping, **lucas.kolping@kommuninvest.se** så kommer du i fortsättningen att få en PDF via e-post.

Kommuninvests föreningsstämma är tillgänglig på webben.

Direktsändning torsdagen den 7 april
kl 13.30–ca 18.00.
Inslaget finns kvar på webben t.o.m. oktober 2011

www.kommuninvest.se/filmupptagningar

KOMMUNINVEST 25 ÅR

Tema för Kommuninvests SAMHÄLLS

Årets bildtema har en tydlig koppling till ägarna och deras nytta med medlemskapet. Anledningen till att Kommuninvest finns till är för att skapa en effektiv finansiering av Sveriges välfärd. Den handlar om vård, utbildning, infrastruktur, hälsa, kultur och bostad.

Ett sätt att illustrera temat Samhällsbygge är förstås att visa exempel på fysiska investeringar runt i medlemskommunerna. Dessa exempel får symbolisera värdet av medlemmarnas samarbete för att få förmånliga investeringslösningar. Många av de objekt som avbildats under fototurnén runt om i Sverige är finansierade via lån hos Kommuninvest.

Fotograf i detta bildprojekt har varit Christer Pöhner.

Biblioteket i Sunne.

Campus i Trollhättan.

bilder 2011

BYGGE

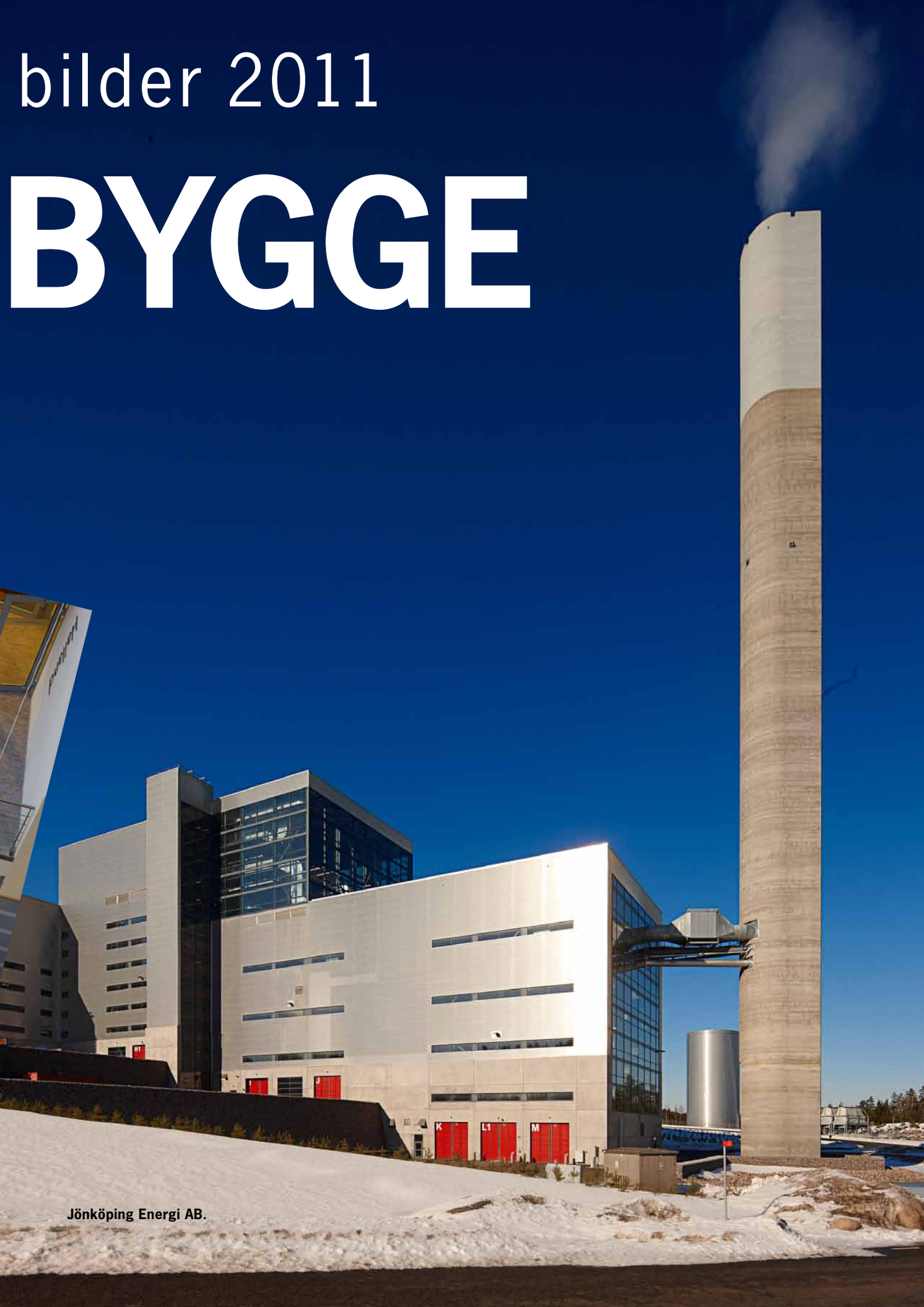

Jönköping Energi AB.

Framgångsrika varumärken är barn av sin tid

Det enda vi vet med säkerhet om morgondagen är att vi inte vet något med säkerhet. Allt är föränderligt. Denna sanning gäller i allra högsta grad varumärken. En stark position i dag är på intet sätt given i morgon. Ändå är det många varumärken som behållit sin ledarposition årtionde efter årtionde. Detta är ingen slump. Det som kännetecknar dem alla är två saker. Kunskap om kunden och förmåga att utvecklas.

Det finns klassiska exempel på varumärken som blivit ifrånsprungna av konkurrenter som varit skickligare på kundanpassning och förändringsarbete. Låt oss ta två fall från Sverige.

Facit, med huvudkontor i Åtvidaberg, tillverkade kontorsmaskiner och var i början av 1960-talet en världskoncern med dotterbolag i över 100 länder och 8 000 anställda. Men deras mekaniska maskiner skulle bli omsprungna av elektroniska.

Under mitten av 1960-talet började de digitala räknarna sakta att ta marknadsandelar från de mekaniska räknarna. 1965 såldes 4 000 elektroniska räknare i världen. Året därpå uppgick försäljningen till 25 000.

År 1970 kom att bli höjdpunkten i Facits historia. Redan följande år började man få ekonomiska problem, då de billigare och enklare elektroniska räknarna från Asien började slå undan grunden för de mekaniska kontorsmaskinerna. Som en följd av detta var Facit konkursmässigt redan 1972.

Det svenska företaget Ericsson har haft en världsledande marknadsposition som mobiltelefontillverkare. Under en period vid början av 2000-talet hade Ericsson över 110 000 anställda, men sade upp hälften åren därefter, med hänvisning till minskad försäljning. En av orsakerna var att företaget inte kunde matcha konsumenternas önskemål om attraktiv design. En del av den kritik som kom från konsumentledet, som gick ut på att finländska konkurrenten Nokia hade ett försprång, viftades bort av företagsledningen.

KOMMUNINVEST OMVANDLING FRÅN UPPSTICKARE TILL INSTITUTION

Kommuninvest är ett exceptionellt exempel på ett varumärke som utvecklats över tid. Man började 1986 som ett slags regional bank för kommunerna och landstinget i Örebro län. I dag är 261 kommuner och landsting medlemmar i den ekonomiska föreningen och den affärsdrivande bolagsverksamheten har en balansomslutning på drygt 190 miljarder.

Förvandlingen från att vara rebellen som retade gallfeber på de etablerade bankerna till att bli en stöttepelare i kommunsveriges finansiella infrastruktur har på inte sätt varit självklar. Helt avgörande för framgången har varit förmågan att agera i en händelsestyrd tillvaro. Kundernas behov och villkoren för finansieringsmarknaden är inte statiska, utan tvärtom föränderliga. Och den som inte kan leverera i enlighet med marknadens krav får snabbt sitt skoningslösa betyg i form av förlorade affärer.

En roll som underdog – den som kämpar i underläge – kan vara mycket tacksam. Inom bryggeribranschen hade företaget Spendrups denna position som man odlade mycket medvetet och med stor framgång. Bland annat jämförde man sig med jättebryggeriet Pripps genom att kalla sig själv »Det privata alternativet». I dag är Spendrups med en omsättning på tre miljarder och 1 100 anställda inte speciellt liten. Som en följd försöker andra bryggerier ta positionen som uppstickare.

Ett sätt att skaffa kunskap om sitt eget varumärkes ställning på marknaden är att fortlöpande be kunderna att jämföra varumärket med relevanta konkurrenter. Exempel på kriterier är förtroende, pris, effektivitet, lyhördhet, modern, design och miljö.

VILJAN ATT FÖRNYA DRIVER IKEA

Möbeldesignern Gillis Lundgren var pionjären som hade fått anställningsnummer fyra när han börjat på IKEA. Vilken möbelarkitekt som helst kan designa dyra möbler, menar Gillis Lundgren, Men att göra prisvärda och för de flesta överkomliga är mycket svårare. Gillis Lundgren var även den som kom på att sälja möbler i platta paket. Efter en reklamfotografering höll Gillis och IKEA:s grundare Ingvar Kamprad på att packa ihop bordet Lövet som tillverkades i mitten av 1950-talet. Då skruvade Lundgren av bordsbenen och placerade dem under bordskivan. Ingvar Kamprad förstod det geniala och adopterade omedelbart idén med att sälja möbler i platta paket som kunderna monterade själva. IKEA skapades av människor som hade visioner. Som insåg att nyckeln inte hänger på den vanliga spiken.

Ingvar Kamprad drivs av envishet och viljan att förnya. »Det farligaste giftet är nöjdhetskänslan – att tänka att det har gått bra som det gjort. Motgiftet är att varje kväll tänka på vad du kan göra bättre i morgon.»

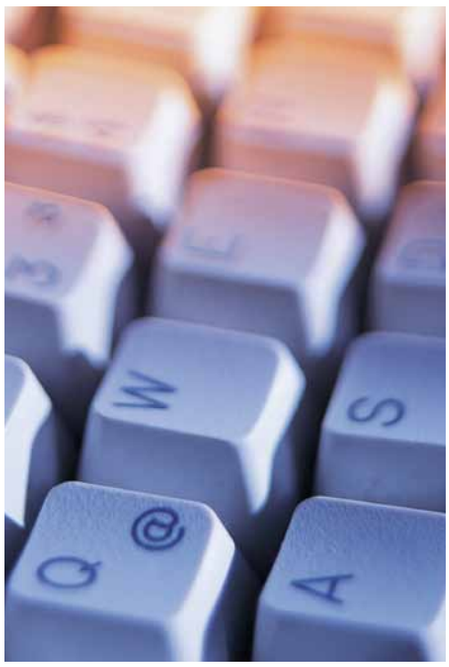

»Vad duktig du är att skriva maskin», sa jag till min dotter, när hennes fingrar flög över datorns tangentbord.
Hon stannade upp och utbrast förvånat: »Skriva maskin? Vad är det för något?».
Dottern är född 1992 och har aldrig sett en skrivmaskin…

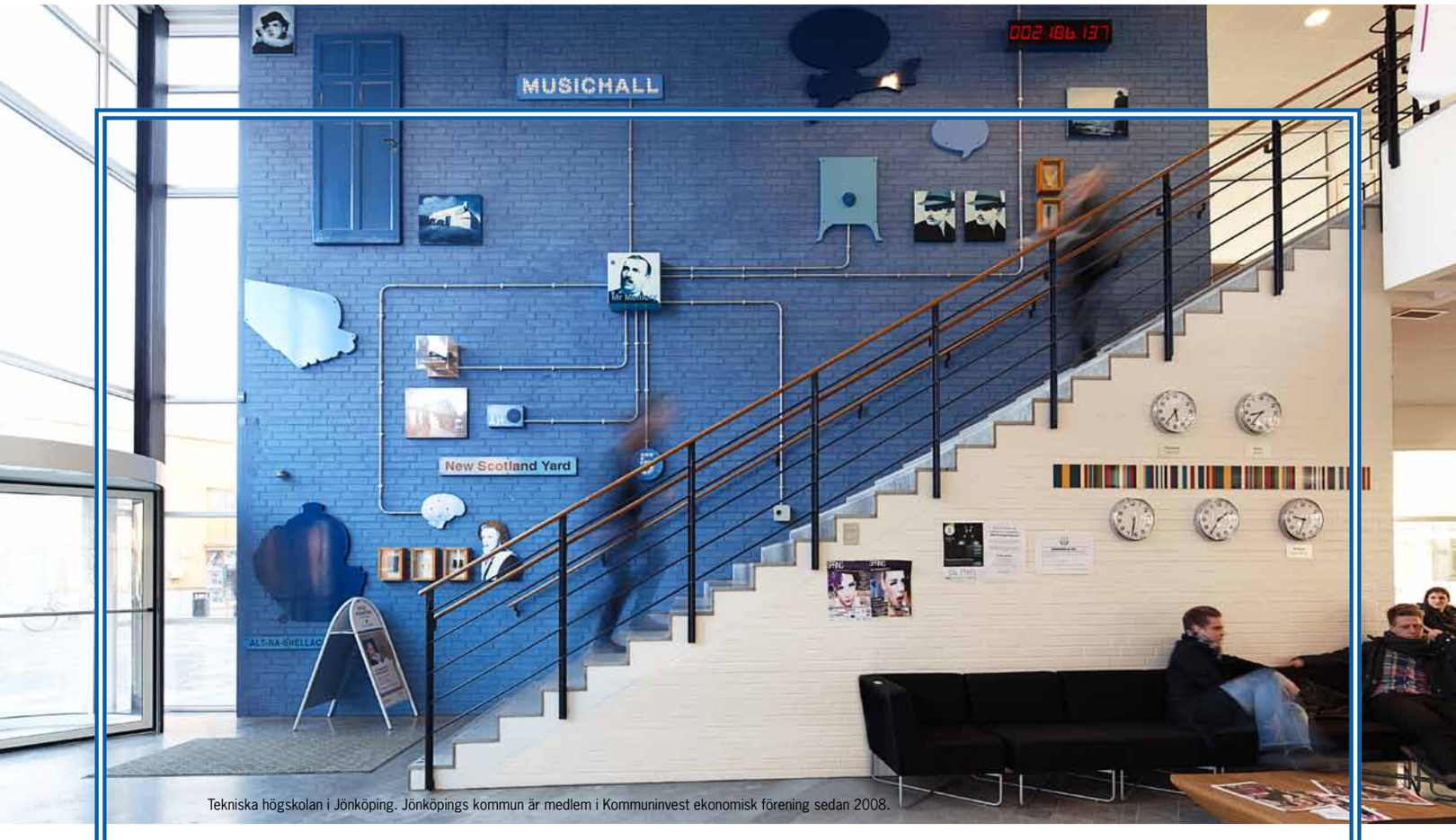

Tekniska högskolan i Jönköping. Jönköpings kommun är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening sedan 2008.

Grattis alla medlemmar. Ert gemensamma obligationsprogram går väldigt bra.

Kommuninvests program för fortlöpande utgivning av obligationer är garanterat av samtliga 261 medlemskommuner och -landsting. Obligationsprogrammet har skapat ett nytt tillgångsslag på den svenska räntemarknaden – likvida kommunobligationer – som ett tillägg till obligationer utgivna av stat, bostadsinstitut och företag.

Direktkanal till kapitalmarknaden

Genom obligationsprogrammet har Kommuninvests medlemmar en direktkanal till kapitalmarknaden. Man kan med kort framförhållning välja att låna på de löptider som finns utestående i programmet. Transparensen är total. Varje dag redovisas obligationernas priser i dagstidningar och system.

Stor framgång

Det gemensamma programmet har 34 miljarder utestående redan efter fyra månader. Ambitionen är att obligationsprogrammet på sikt ska bli Kommuninvests största upplåningsprogram, med en volym som överstiger 100 miljarder kronor.

Kostnadseffektiv upplåning

För de allra flesta kommuner och landsting är det gemensamma obligationsprogrammet via Kommuninvest billigare än ett eget program. Inte minst när alla kostnader för programadministration, rating, ökade redovisningskrav m.m. räknas in.

KOMMUNINVEST 25 ÅR

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och landsting i samverkan

www.kommuninvest.se